

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผู้วิจัย นางบัณฑิตาณ สงขลา **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ มีทรัพย์หลาก (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนูญ โต้ะยามา **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ย ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมและปริมาณการให้สินเชื่อ และการประหยัคต่อขนาดของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแบบอนุกรมเวลาระหว่างปี 2535-2545

ในการศึกษาต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อ ต่อการให้สินเชื่อ 100 บาท จากผลการดำเนินงาน พบว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีต้นทุนเฉลี่ย 2.92 บาทประกอบด้วย ต้นทุนเงินทุน 0.87 บาท ต้นทุนดำเนินงาน 1.11 บาท ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 0.94 บาท ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีต้นทุนเฉลี่ย 10.38 บาท ประกอบด้วย ต้นทุนเงินทุน 6.40 บาท ต้นทุนดำเนินงาน 2.90 บาท ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 1.08 บาท

การวิเคราะห์ใช้ทั้งแบบเชิงปริมาณและเชิงพรรณนา โดยอาศัยแบบจำลองถดถอยเพื่อหาสมการต้นทุนการให้สินเชื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อ และหาช่วงการประหยัคต่อขนาด ซึ่งจากผลวิเคราะห์สมการถดถอย พบว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นแบบสมการถดถอยกำลังสาม โดยมีค่า $R^2 = 0.991$ และ 0.980 ตามลำดับ สอดคล้องกับเส้นต้นทุนตามทฤษฎี ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ต้นทุนการให้สินเชื่อจะอยู่ในระดับสูงเมื่อปริมาณสินเชื่อต่ำ และเมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้น ต้นทุนดังกล่าวจะลดลง แต่หากปริมาณสินเชื่อเกินระดับที่เหมาะสมแล้ว ต้นทุนการให้สินเชื่อจะกลับเพิ่มขึ้นอีกครั้ง

สำหรับการประหยัคต่อขนาด พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีช่วงที่เกิดการประหยัคต่อขนาดเท่ากับช่วงปริมาณสินเชื่อ 17,555 ล้านบาท “น้อยกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีค่าเท่ากับ 287,495 ล้านบาท และการประหยัคต่อขนาดมากที่สุดของทั้งสองธนาคาร (ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด) มีค่าเท่ากับ 108.59 บาท และ 381.84 บาท (ต่อปริมาณสินเชื่อ 1 พันบาท) ตามลำดับ

คำสำคัญ การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

Thesis title: A COMPARATIVE COST ANALYSIS OF CREDIT PROVIDED BY SMALL AND MEDIUM ENTERPRISE DEVELOPMENT BANK OF THAILAND WITH BANK FOR AGRICULTURE AND AGRICULTURAL COOPERATIVES

Researcher: Mrs.Bunthita Na Songkhla; **Degree:** Master of Economics **Thesis Advisors:** 1) Dr.Somsak Meesaplak, Associate Professor; 2) Dr.Manoon Toyama, Assistant Professor; **Academic Year:** 2004

ABSTRACT

The objective of this research is to study the structure of the average lending cost, the relationship between the total lending costs and the amount of loan and economies of scale of the Small and Medium Enterprise in the Development Bank of Thailand. These were compared with the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The study was conducted by using the time series data during 1992 - 2002.

Findings from the study of operating result were that the average lending cost per 100 baht of loan of Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand included the average cost of 2.92 baht, the cost of fund was 0.87 baht, the cost of transaction was 1.11 baht and the cost of bad debts was 0.94 baht. And the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives had the average cost of 10.38 baht, the cost of fund was 6.40 baht, the cost of transaction was 2.90 baht and the cost of bad debts was 1.08 baht.

Both quantitative and descriptive analyses were employed. Regression method had been used for estimating the lending cost equation, explaining the relationship between the total lending costs and the amount of loan and finding the range of economies of scale. The result showed that the estimated total lending cost function had a cubic curve by the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives which $R^2=0.991$ and 0.980 respectively. It was found that the estimate total lending cost function was similar to what the theory suggested. The total lending costs were high when the amount of loan was low. As the amount of loan increased, the total lending cost decreased. However, when the amount of loan was over optimum level, the total lending cost would become increasing again.

In part of the economies of scale estimation, the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand had the lending of 17,555 million bath that was less than the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives which had 287,495 million bath. The minimized average lending costs were 108.59 baht and 381.84 baht (per a thousand loan) respectively.

Keywords: A Comparative Cost Analysis of Credit Provided by Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand with Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ มีทรัพย์หลากหลาย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนูญ โตะยามา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และติดตามการทำวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัวเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

งานวิจัยครั้งนี้ หากก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้ให้แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี และหากมีข้อผิดพลาดประการใดจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางบัณฑิตา ณ สงขลา

กุมภาพันธ์ 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
ลักษณะทั่วไปทางทฤษฎี.....	11
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
รูปแบบการวิจัย.....	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สภาพการดำเนินงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	
แห่งประเทศไทย.....	35
ความเป็นมา.....	35
นโยบายการดำเนินงาน.....	37
แหล่งเงินทุน.....	38
โครงสร้างและการจัดองค์กร.....	39
การดำเนินงาน.....	42
บทบาทด้านอื่น.....	44
ผลการดำเนินงาน.....	45
เปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร....	54
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์.....	70
ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อ.....	70
ผลการวิเคราะห์จุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และช่วงการประหยัดต่อขนาด.....	78
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	
ก ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ.....	96
ข ระเบียบการปล่อยกู้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทย.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ปริมาณสินเชื่อและต้นทุนรวมของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2535-2545.....	5
ตารางที่ 1.2 ลักษณะขนาดสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.....	9
ตารางที่ 4.1 โครงสร้างผู้ถือหุ้น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย.....	38
ตารางที่ 4.2 การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	46
ตารางที่ 4.3 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนเงินทุนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	49
ตารางที่ 4.4 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	51
ตารางที่ 4.5 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	53
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ (ต่อปริมาณให้สินเชื่อ 100 บาท) และ อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของ ธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	58
ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบประเภทของต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อในแต่ละประเภท (ต่อปริมาณให้สินเชื่อ 100 บาท) ของธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545....	59
ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย (ต่อปริมาณให้สินเชื่อ 100 บาท) ของธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	61
ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย (ต่อปริมาณให้สินเชื่อ 100 บาท) ของธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545.....	65
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย (ต่อปริมาณให้สินเชื่อ 100 บาท) ของธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545...	68
ตารางที่ 5.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเปรียบเทียบค่าสถิติระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร	71

ญ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 5.2 ปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และช่วงที่เกิดการ ประหยัดต่อขนาด ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่ง ประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.....	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของ ธพว.และ ธกส. (ร้อยละ).....	57
ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ (ต่อปริมาณสินเชื่อ 100 บาท)ของ ธพว. และ ธกส.	57
ภาพที่ 4.3 เปรียบเทียบต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินเชื่อ 100 บาท)ของ ธพว. และ ธกส.....	62
ภาพที่ 4.4 เปรียบเทียบต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินเชื่อ 100 บาท)ของ ธพว. และ ธกส.	66
ภาพที่ 4.5 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินเชื่อ 100 บาท) ของ ธพว. และ ธกส.	69
ภาพที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย.....	76
ภาพที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร.....	

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีชื่อย่อว่า ‘ธพว.’ หรือ SME BANK ดำเนินการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้ขอบเขตตามพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 โดยเป็นการยกยระดับจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Industry Finance Corporation : SIFC) เพื่อเพิ่มการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน

ในด้านประวัติความเป็นมาของธนาคารนั้น ธนาคารได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2507 ภายใต้ชื่อ “สำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม” (สธอ.) โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 แต่เนื่องจากการดำเนินงานค่อนข้างมีขีดจำกัด เพราะได้รับงบประมาณในการดำเนินงานค่อนข้างน้อยและเป็นหน่วยงานที่มีขนาดเล็ก ตลอดจนยังมีบทบาทไม่ชัดเจน เพราะอยู่ภายใต้สังกัดของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทำให้ในเวลาต่อมา รัฐบาลได้โอนกิจการเดิมทั้งหมดของ สธอ. ไปเป็นของหน่วยงานใหม่ที่จัดตั้งขึ้นคือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (บอย.) ซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2534 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 มีทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 300 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเหมือนกันกับ สธอ. แต่กว้างขวางกว่า สามารถช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานภายใต้สถานะใหม่เริ่มมีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริม เร่งรัดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาล ได้ตรงตามเป้าหมายมากขึ้น โดยสามารถให้ความช่วยเหลือทั้งทางการเงิน และความช่วยเหลือในการดำเนินธุรกิจ เช่น ด้านการผลิต การตลาด การจัดการ และการเงิน เป็นต้น มีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างครบวงจร และเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในแต่ละช่วงเวลา

อย่างไรก็ดี บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่นในการสนับสนุนเงินทุนแก่ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่แล้ว ยังถือว่าน้อยมากในการสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะเป็นผลมาจากนโยบายของภาครัฐเองที่มุ่งส่งเสริมการขายตัวของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว เพื่อนำประเทศก้าวไปสู่กลุ่มประเทศความเป็น อุตสาหกรรมใหม่ หรือ NICs (Newly Industrial Countries) นั่นเอง

แต่ภายหลังจากการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ทำให้ธุรกิจขนาดใหญ่ต่างพากันปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก บางส่วนตกเป็นของต่างชาติ หรืออยู่ในภาวะหนี้สินระดับสูง ทำให้ไม่สามารถผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นตัวและเติบโตต่อไปได้อย่างรวดเร็วเหมือนเช่นในอดีต ทำให้รัฐบาลหันกลับมาส่งเสริมบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอีกครั้ง เพื่อให้เป็นหน่วยเศรษฐกิจหลักเข้ามามีบทบาทผลักดันระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและเติบโตต่อไปอย่างยั่งยืนในอนาคต เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่กว่า 90% และกระจายอยู่ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นการลดการพึ่งพาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว และเนื่องจากธุรกิจหรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่บางประเภทมีการใช้ปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะวัตถุดิบที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่และมีมูลค่าสูง ทำให้มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นและตกอยู่กับคนในประเทศมีน้อย ในขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่จะใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศเป็นหลัก สามารถลดความสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ตลอดจนลดผลกระทบจากปัจจัยความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจภายนอกประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีการเติบโตอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงผลักดันให้หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนองค์กรที่เกี่ยวข้องในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐเร่งรัดในการส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเต็มที่ ซึ่งบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในขณะนั้น เป็นอีกสถาบันการเงินเฉพาะกิจหนึ่งของภาครัฐ ที่เข้ามามีบทบาทการดำเนินงานโดยตรงในการส่งเสริม และช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเต็มที่ ทั้งการสนับสนุนด้านการเงินและด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกเสริมสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นตัวโดยเร็ว

เพื่อให้การดำเนินงานของบรรษัทฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีเงินทุนดำเนินงานอย่างเพียงพอ รัฐบาลโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2542 จึงได้อนุมัติให้มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนของบรรษัทฯอีกจำนวน 2,500 ล้านบาท รวมเป็นเงินทุนจดทะเบียน

2,800 ล้านบาท และต่อมาในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2545 รัฐบาลก็ได้ยกระดับการดำเนินงานของ บริษัทฯ ขึ้นเป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภายใต้การจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ (ชื่อเดียวกัน) จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินงานในสถานะใหม่สามารถทำธุรกรรมได้เช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่นในระบบเศรษฐกิจ อันจะทำให้มีบทบาทส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ สามารถให้บริการทางการเงินได้ครบวงจรเหมือนธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจอื่นของภาครัฐ เช่น ธ.ก.ส.

ธนาคารออมสิน เป็นต้น แต่มีความแตกต่างกันตรงที่มุ่งเน้นให้เกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นหลักมากกว่ากำไรทางการเงิน และให้บริการเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเท่านั้น (ไม่รวมธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีสินทรัพย์มากกว่า 200 ล้านบาท)

จากการที่รัฐบาลได้ทำการเพิ่มทุนและยกระดับการดำเนินงานให้กับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยข้างต้น ก็ได้ทำให้ธนาคารเข้ามามีบทบาทสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเต็มที่จนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จาก ปริมาณสินเชื่อของธนาคารขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก หลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 กล่าวคือ ปริมาณสินเชื่อคงค้างของธนาคาร ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องและก้าวกระโดดจากมูลค่าเฉลี่ย 3,942.83 ล้านบาทต่อปี ในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ. 2535-2540 เป็น 13,650.74 ล้านบาทต่อปี ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2541-2545 (ตามตารางที่ 1.1)

อย่างไรก็ตาม การที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเร่งขยายปล่อยสินเชื่อดังกล่าว ได้ทำให้ต้นทุนของธนาคารขยายตัวเพิ่มขึ้นมากตามไปด้วย ดังแสดงในตารางที่ 1.1 กล่าวคือ ภายหลังจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2541-2545 ต้นทุนของธนาคารได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเพิ่มขึ้นเป็น 420.32 ล้านบาทต่อปีโดยเฉลี่ย เปรียบเทียบกับช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2535-2540 ที่มีต้นทุนเพียง 89.78 ล้านบาทต่อปี เท่านั้น นอกจากนี้ การที่ธนาคารเพิ่งจะเริ่มดำเนินการในการสนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเต็มรูปแบบได้ไม่นาน (นับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไป) การดำเนินธุรกรรมบางอย่างที่จะเกิดขึ้น ธนาคารยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น การรับฝากเงินจากประชาชน ซึ่งถือเป็นภาระทางด้านต้นทุน ทำให้การบริหารจัดการต้นทุน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับธนาคารในระยะต่อไป เพราะในด้านการปล่อยสินเชื่อ นั้น ไม่มีความแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่นมากนัก เนื่องจากสถาบันการเงินอื่นก็มีการปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเช่นเดียวกัน เพียงแต่สถาบันการเงินอื่น ดังเช่น ธนาคารพาณิชย์ ได้ชะลอการปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจประเภทนี้ เพราะเป็นช่วงที่เศรษฐกิจยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ขณะนี้ ซึ่งหากเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัวอย่างเต็มที่เมื่อใด ก็จะทำให้สถาบันการเงินต่างๆกลับมาเร่งขยายการ

ปล่อยสินเชื่ออีกครั้ง ส่งผลทำให้การแข่งขันระหว่างสถาบันการเงินจะยิ่งรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น หากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต้นทุนที่ดี ก็จะทำให้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีความพร้อมและสามารถแข่งขันกับธนาคารอื่นต่อไปได้ในอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นสาเหตุของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จากมุมมองทางด้านต้นทุน โดยทำการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย อันประกอบด้วย ต้นทุนต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นทุนของเงินทุน ต้นทุนการดำเนินงาน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารทางด้านต้นทุนรวมและต้นทุนแต่ละประเภทอย่างชัดเจน รวมถึงการนำเอาข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐเหมือนกัน และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่เกษตรกร หรือกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นลูกค้ารายย่อย เช่นเดียวกับธนาคาร มาทำการศึกษาเปรียบเทียบด้วย เพื่อช่วยชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารได้ดียิ่งขึ้นว่า มีต้นทุนเฉลี่ยลดลงหรือไม่ เมื่อธนาคารมีการขยายปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นและเป็นแนวทางในการหาวิธีการช่วยเหลือพัฒนาวิธีการดำเนินงาน และสนับสนุนกิจการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ให้เกิดประสิทธิภาพในการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 1.1 ปริมาณสินเชื่อและต้นทุนรวมของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
แห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	ต้นทุนรวมของธนาคาร (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2535	574.18	-	10.22	-
2536	997.22	73.68	21.44	138.18
2537	1,112.09	11.52	33.41	48.83
2538	4,284.87	285.30	124.05	21.29
2539	7,700.99	79.73	154.89	43.34
2540	8,987.65	16.71	194.64	9.99
2541	10,090.77	12.27	360.01	6.12
2542	12,194.27	20.85	431.93	21.14
2543	13,010.07	6.69	426.53	2.35
2544	14,046.40	7.97	457.66	73.89
2545	18,912.18	34.64	845.78	185.46
อัตราเฉลี่ย	8,355.52	54.93	278.23	55.06

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี
กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนในการให้สินเชื่อเฉลี่ยของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.2 เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมและปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.3 เพื่อวัดจากการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) จากผลของความสัมพันธ์ที่ได้ตามข้อ 2.2 เปรียบเทียบกันระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ได้นำเอาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในเรื่องต้นทุน และการประมาณฟังก์ชันต้นทุนการผลิตโดยตรง ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยเหตุผลที่เลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างปริมาณผลผลิตกับปัจจัยการผลิต ก็เพื่อให้สามารถนำผลการวิเคราะห์มาใช้อธิบายช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาดได้ ซึ่งผลที่ได้จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ ก็จะทราบระดับความมีนัยสำคัญ ขนาดความสำคัญของต้นทุน สามารถนำเสนอการที่ได้ไปคำนวณหาต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด ในการวัดการประหยัดต่อขนาด นำมาเปรียบเทียบกับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานของทั้งสองธนาคารต่อไป

4. สมมติฐานการวิจัย

ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประกอบไปด้วยต้นทุนหลัก คือ ต้นทุนเงินทุน ต้นทุนการดำเนินงาน ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กันดังนี้

4.1 ต้นทุนการให้สินเชื่อ คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อในระยะแรก และจะค่อยๆลดลงเมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น จนกระทั่งเมื่อผ่านจุดๆหนึ่งก็จะกลับมามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อ หลังจากผ่านจุดดังกล่าวไปแล้ว

4.2 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารที่มีขนาดเล็กกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงคาดว่าจะมีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดต่ำกว่า และมีช่วงการประหยัดต่อขนาดที่น้อยกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

5. ขอบเขตการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลา (Secondary Series Data) ในระหว่างปี 2534/35 – 2544/45 รวมระยะเวลา 11 ปี โดยเหตุผลที่เลือกช่วงระยะเวลาในการศึกษาดังกล่าว เพราะธนาคารเริ่มมีบทบาทในการปล่อยสินเชื่อให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นอย่างมากตั้งแต่ปี 2534 เนื่องจากถูกยกระดับการดำเนินงานจากในรูปของสำนักงานชกกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม มาเป็นบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้นมาจนกระทั่ง ในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2545 รัฐบาลก็ได้ยกระดับการดำเนินงานของบริษัทฯ อีกครั้งขึ้นมาเป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภายใต้การจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติชื่อเดียวกัน อันมีผลทำให้การดำเนินงานตามสถานะธนาคาร มีบทบาทส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเต็มที่ จากเหตุการณ์ดังกล่าว จึงเลือกช่วงเวลาระหว่างปี 2534/35 – 2544/45 มาดำเนินการวิจัย

ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานกับสถาบันการเงินอื่นนั้น ได้เลือกเอาข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมาเป็นตัวแทนในการศึกษา เนื่องจากมีผู้ได้ทำการศึกษาไว้แล้ว รวมถึงสภาพการดำเนินงานของธนาคารดังกล่าวมีวัตถุประสงค์

ดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน คือ การปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นลูกค้ารายย่อย และเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐเหมือนกันกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลสถิติตัวเลขที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลแบบรอบปีบัญชี จากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการทำวิจัย ผู้วิจัยใช้ศัพท์บางคำที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยมีความหมายดังต่อไปนี้

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยให้คำนิยามของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” ไว้ว่า เป็นกิจการผลิตสินค้า กิจการให้บริการ กิจการค้าส่ง กิจการค้าปลีก หรือกิจการอื่นที่มีจำนวนการจ้างงาน มูลค่าทรัพย์สินถาวร หรือทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ดังนั้นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงครอบคลุมกิจการหลัก 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. กิจการการผลิต (Production sectors) ซึ่งจะครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรม (Agricultural processing) ภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing) และเหมืองแร่ (Mining)
2. กิจการการค้า (Trading sectors) ซึ่งจะครอบคลุมกิจการค้าส่ง (Wholesale) และค้าปลีก (Retail) รวมทั้งการนำเข้าและส่งออก
3. กิจการบริการ (Service sectors) เป็นกิจการที่สนับสนุนการผลิต การค้า การอำนวยความสะดวกต่อการผลิต การค้าและการบริโภค

ส่วนลักษณะขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถกำหนดจากมูลค่า
ขั้นสูงของสินทรัพย์ถาวร สำหรับกิจการแต่ละประเภทได้ ดังนี้

ตารางที่ 1.2 ลักษณะขนาดสินทรัพย์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจขนาดกลาง	วิสาหกิจขนาดย่อม
1. กิจการการผลิต	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท การจ้างงานเกินกว่า 50 คนแต่ไม่เกิน 200 คน	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 50 คน
2. กิจการบริการ	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาทไม่เกิน 200 ล้านบาท การจ้างงานเกินกว่า 50 คนแต่ไม่เกิน 200 คน	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 50 คน
3. กิจการการค้าส่ง	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดินมากกว่า 50 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท การจ้างงานเกินกว่า 25 คนแต่ไม่เกิน 50 คน	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดิน ไม่เกิน 50 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 25 คน
4. กิจการการค้าปลีก	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดินมากกว่า 30 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 60 ล้านบาท การจ้างงานเกินกว่า 15 คนแต่ไม่เกิน 30 คน	ขนาดสินทรัพย์ถาวรไม่รวมค่าที่ดิน ไม่เกิน 30 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 15 คน

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี

กรุงเทพมหานคร 2545

“การให้สินเชื่อ” หมายถึง ธุรกิจซึ่งธนาคารเป็นผู้ให้เงินกู้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้กู้เงินเพื่อนำไปใช้จ่ายในธุรกิจตามความจำเป็น ซึ่งมีทั้งเงินกู้ระยะสั้นและระยะยาวแบบมีกำหนดเวลา และแบบเงินกู้หมุนเวียน

“ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน” หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน และบริหารกิจการ

“ปริมาณสินเชื่อ” หมายถึง จำนวนเงินกู้ที่ลูกหนี้ของธนาคารได้กู้ไปแล้ว

“การประหยัดต่อขนาด” ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง การให้สินเชื่อของธนาคารอยู่ในช่วงที่อัตราการเพิ่มของต้นทุนต่ำกว่าอัตราการเพิ่มของปริมาณการให้สินเชื่อ จึงทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง

“ต้นทุนการให้สินเชื่อ” ประกอบด้วยต้นทุนหลัก 3 ประเภท ได้แก่ ต้นทุนเงินทุน ต้นทุนการดำเนินงาน ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

“ต้นทุนเงินทุน” ประกอบด้วย ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน รวมถึงการขาดทุนจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ

“ต้นทุนการดำเนินงาน” ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส ผลประโยชน์เพิ่ม (ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าครองชีพ ค่าเช่าบ้าน เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินประกันสังคม และอื่นๆ) รวมถึงค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่และอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธนาคาร

“ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ” ประกอบด้วย ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และหนี้สูญตัดบัญชี ที่เกิดจากการให้สินเชื่อของธนาคาร

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

8.2 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

8.3 ทำให้ทราบถึงจุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อต่ำสุด หรือช่วงการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

บทที่ 2

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ส่วนที่ 1 จะกล่าวถึง ลักษณะทั่วไปทางทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับ ต้นทุนการให้สินเชื่อและการวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาด ส่วนที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปทางทฤษฎี

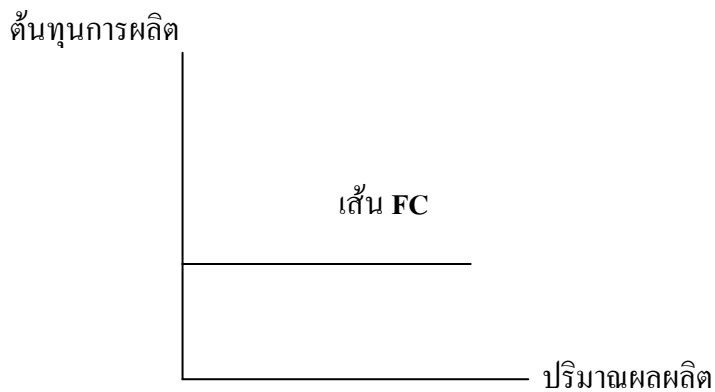
การศึกษาต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์จุลภาคในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ ต้นทุนระยะสั้น และการประหยัดต่อขนาด ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการศึกษาในการ วิเคราะห์ลักษณะของเส้นต้นทุนการให้สินเชื่อกับปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารในครั้งนี้

1.1 ส่วนประกอบของต้นทุน

ประเภทต้นทุน สามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

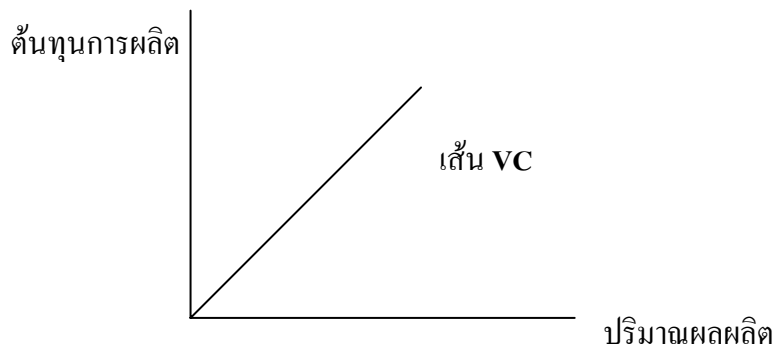
1.1.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed cost : FC)

ต้นทุนประเภทนี้จะคงที่ไม่่ว่าจะมีการผลิตมากหรือน้อย และแม้กระทั่งไม่ ดำเนินการผลิตเลย ผู้ผลิตก็ต้องมีค่าใช้จ่ายประเภทนี้เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้น ต้นทุนคงที่จึงไม่ แปรผันหรือขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิต ทำให้เส้นต้นทุนประเภทนี้มีลักษณะที่เป็นเส้นตรงขนานกับ แกนนอน เมื่อแกนตั้งแสดงถึงต้นทุนการผลิตประเภทนี้ และแกนนอนแสดงปริมาณผลผลิต โดย ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายของต้นทุนประเภทนี้ ได้แก่ ค่าเช่าที่ดินและโรงงาน, ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ซึ่ง สามารถแสดงได้ดังรูป

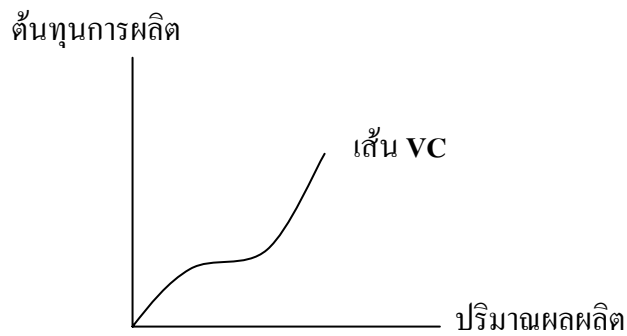

1.1.2 ต้นทุนผันแปร (Variable cost : VC)

ต้นทุนประเภทนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิตที่ผู้ผลิตทำการผลิต โดยถ้าผู้ผลิตทำการผลิตมากก็จะเสียค่าใช้จ่ายสูง แต่ถ้าผลิตน้อยก็จะเสียค่าใช้จ่ายน้อย และหากไม่ทำการผลิตเลยก็จะไม่มีค่าใช้จ่ายประเภทนี้เกิดขึ้น ดังนั้น เส้นต้นทุนผันแปรจึงมีลักษณะเป็นเส้นที่มีความชันเป็นบวก มีจุดเริ่มต้นจากจุดกำเนิด โดยลากขึ้นจากซ้ายไปขวา และส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ก็ได้แก่ ค่าจ้าง, ค่าเชื้อเพลิง เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงได้ดังรูป

อย่างไรก็ตาม หากต้นทุนผันแปรมีความสัมพันธ์กับผลผลิตในลักษณะที่เมื่อการผลิตมีปริมาณน้อย ต้นทุนผันแปรจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อเมื่อผลิตถึงระดับหนึ่งอัตราการเพิ่มจะค่อยๆ ลดลงจนถึงจุดหนึ่ง จากนั้นหากทำการผลิตเพิ่มขึ้นต่อไปอัตราการเพิ่มของต้นทุนผันแปรก็จะกลับเพิ่มขึ้นอีก ก็จะสามารถแสดงได้ดังรูป ต่อไปนี้

1.1.3 ต้นทุนรวม (Total cost : TC)

เป็นผลรวมของต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปรทั้งหมด โดยต้นทุนรวมจะเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น ตามการเพิ่มขึ้นของต้นทุนผันแปรรวม และหากไม่ทำการผลิตเลย ต้นทุนรวมจะเท่ากับต้นทุนคงที่รวม นั่นเอง ซึ่งสามารถแสดงได้ดังสมการต่อไปนี้

$$TC = TFC + TVC$$

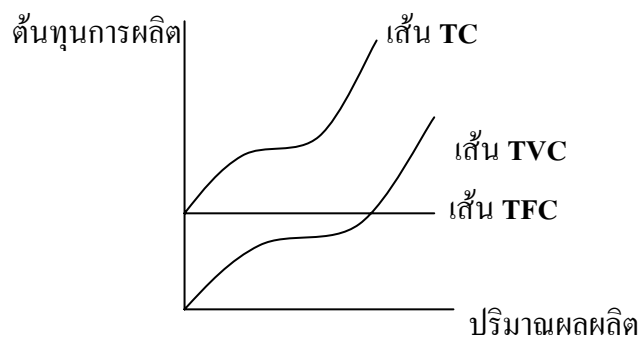
โดย

TC คือ ต้นทุนรวม

TFC คือ ต้นทุนคงที่รวม

TVC คือ ต้นทุนผันแปรรวม

เส้นต้นทุนรวม จะมีเริ่มต้นจากแกนตั้ง ซึ่งแสดงถึงต้นทุนการผลิตที่เท่ากับต้นทุนคงที่รวม และมีลักษณะขนานกับเส้นต้นทุนผันแปรรวม โดยช่วงห่างระหว่างต้นทุนรวมกับต้นทุนผันแปรรวม จะเท่ากับต้นทุนคงที่รวม ซึ่งสามารถแสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

1.2 ต้นทุนเฉลี่ย และต้นทุนส่วนเพิ่ม

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ส่วนหนึ่งจะเป็นการศึกษาถึงโครงสร้างต้นทุนในลักษณะที่เป็นต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ จึงสามารถคำนวณและอธิบายความหมายของต้นทุนเฉลี่ยของต้นทุนแต่ละประเภท ตลอดจนต้นทุนส่วนเพิ่มได้ ดังนี้

1.2.1 ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (Average fixed cost : AFC)

หมายถึง ต้นทุนคงที่ทั้งหมดเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ 1 หน่วย ซึ่งสามารถคำนวณได้จากการนำต้นทุนคงที่รวมหารด้วยจำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ โดยเมื่อมีการเพิ่มการผลิตขึ้นเรื่อยๆ ต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะมีค่าลดลงเรื่อยๆ เส้นต้นทุนคงที่เฉลี่ยจึงมีลักษณะเป็นเส้นโค้งตกลงจากบนซ้ายไปล่างขวา (Rectangular hyperbola) แสดงได้ดังสมการต่อไปนี้

$$AFC = TFC/Q$$

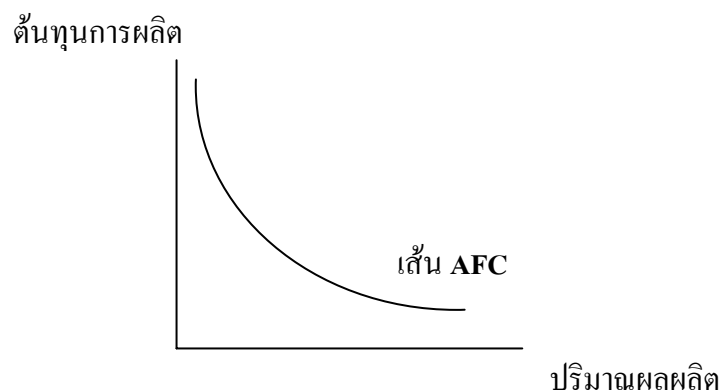
โดย

AFC คือ ต้นทุนคงที่เฉลี่ย

TFC คือ ต้นทุนคงที่รวม

Q คือ ปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมด

และสามารถแสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

1.2.2 ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (Average variable cost : AVC)

หมายถึง ต้นทุนผันแปรทั้งหมดเฉลี่ยต่อปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ 1 หน่วย ซึ่งสามารถคำนวณได้จากการนำต้นทุนผันแปรทั้งหมดหารด้วยจำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ ซึ่งโดยปกติเมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยค่อยๆ ลดลงในระยะแรก จนถึงจุดหนึ่ง ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะมีค่าต่ำสุด และหากยังคงทำการผลิตเพิ่มขึ้น ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยก็จะกลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้ง นั่นคือ

$$AVC = TVC/Q$$

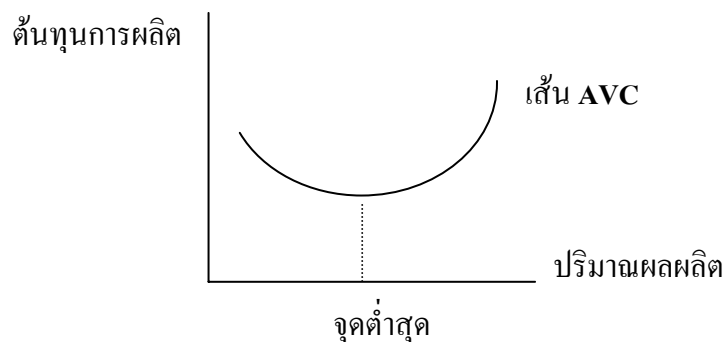
โดย

AVC คือ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย

TVC คือ ต้นทุนผันแปรรวม

Q คือ ปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมด

และสามารถแสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

1.2.3 ต้นทุนเฉลี่ย (Average cost : AC)

หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่คิดเฉลี่ยต่อจำนวนผลผลิตที่ผลิตได้ 1 หน่วย โดยสามารถคำนวณได้จากการนำเอาต้นทุนรวมหารด้วยจำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผลิตได้ นั่นคือ

$$AC = TC/Q$$

โดย

AC คือ ต้นทุนเฉลี่ย

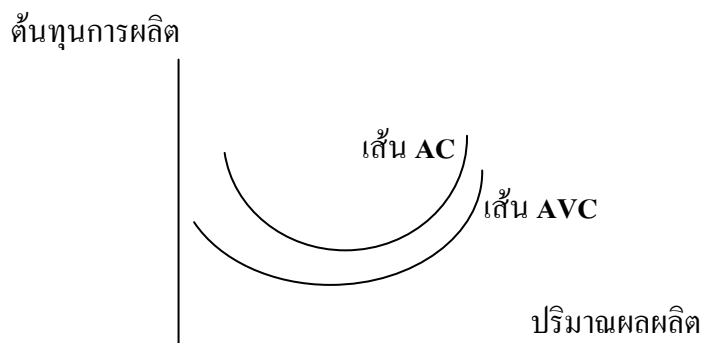
TC คือ ต้นทุนรวม

Q คือ ปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมด

แต่เนื่องจากต้นทุนรวมประกอบด้วย ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร ดังนั้น ต้นทุนเฉลี่ยจึงมีค่าเท่ากับผลบวกของต้นทุนคงที่เฉลี่ย และต้นทุนผันแปรเฉลี่ย จะได้ว่า

$$AC = AFC + AVC$$

และสามารถแสดงได้ดังรูปต่อไปนี้

เส้นต้นทุนเฉลี่ยจะมีลักษณะโค้งหงาย เช่นเดียวกับเส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ย แต่อยู่เหนือกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากต้นทุนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับผลบวกของต้นทุนคงที่เฉลี่ย และต้นทุนผันแปรเฉลี่ย นั่นเอง โดยในระยะแรกของการขยายการผลิต ทั้งต้นทุนคงที่เฉลี่ยและต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะมีค่าลดลง เส้นต้นทุนเฉลี่ยจึงลดลงด้วย จนกระทั่งถึงจุดต่ำสุดของต้นทุนผันแปรเฉลี่ยและเมื่อต้นทุนผันแปรเฉลี่ยมีค่าเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่าต้นทุนคงที่เฉลี่ยที่ลดลงแล้ว จะทำให้เส้นต้นทุนเฉลี่ยสูงขึ้น ทั้งนี้ เส้นต้นทุนเฉลี่ยและเส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะไม่ขนานกัน โดยช่วงห่างระหว่างเส้นทั้งสองจะแสดงถึงค่าของต้นทุนคงที่เฉลี่ย ณ ระดับปริมาณการผลิตต่างๆ ซึ่งจะมีค่าไม่คงที่ อันทำให้เส้นต้นทุนเฉลี่ยและเส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยไม่ขนานกัน นั่นเอง

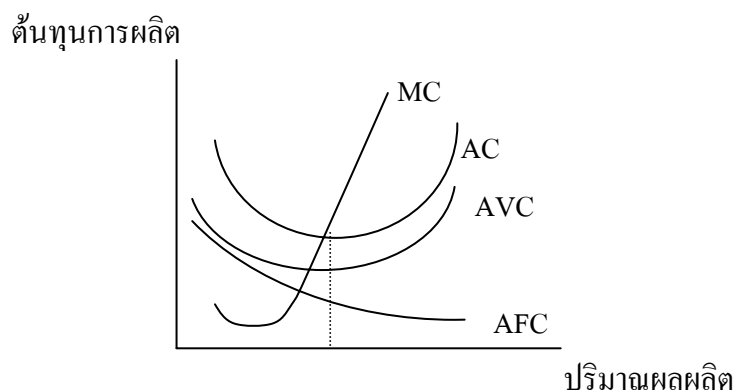
1.2.4 ต้นทุนส่วนเพิ่ม หรือต้นทุนหน่วยสุดท้าย (Marginal cost : MC)

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของต้นทุนทั้งหมด เมื่อจำนวนผลผลิตเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ซึ่งสามารถคำนวณได้จากการหาอนุพันธ์ของสมการต้นทุนรวมดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} MC &= \frac{dTTC}{dQ} = \frac{d(TFC + TVC)}{dQ} \\ &= \frac{dTFC}{dQ} + \frac{dTVC}{dQ} \\ &= \frac{dTVC}{dQ} \quad (\text{เนื่องจาก TFC มีค่าคงที่ นั่นเอง}) \end{aligned}$$

ลักษณะของเส้นต้นทุนหน่วยสุดท้ายจะมีค่าสูงในช่วงแรกของการผลิต แต่จะลดลงเมื่อมีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้น จนถึงระดับหนึ่ง อัตราการเพิ่มของต้นทุนหน่วยสุดท้ายจะเท่ากับศูนย์ และหลังจากนั้น ต้นทุนหน่วยสุดท้ายจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเส้นต้นทุนหน่วยสุดท้ายจะตัดกับจุดต่ำสุดของเส้นต้นทุนเฉลี่ย และต้นทุนแปรผันเฉลี่ย

โดยจากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเส้นต้นทุนต่างๆ ได้ดังรูปต่อไปนี้

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับฟังก์ชันต้นทุน

การประมาณฟังก์ชันต้นทุนสามารถทำได้โดยตรง โดยผู้ประมาณการจะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน และผลผลิตขึ้น แล้วนำมาประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่างๆที่จะได้ฟังก์ชันต้นทุน (วสันต์ ติลา 2545: 24)

1.3.1 ความหมายของฟังก์ชันต้นทุน (Cost function)

หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการผลิตกับจำนวนผลผลิตที่แสดงอยู่ในรูปฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ กล่าวคือ ระดับต้นทุนการผลิตจะสูงเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$TC = f(Q)$$

โดย

TC คือ ต้นทุนรวม

Q คือ ปริมาณผลผลิต

ซึ่งโดยทั่วไปรูปแบบของฟังก์ชันจะมีอยู่หลายรูปแบบ คือ ฟังก์ชันต้นทุนที่มีลักษณะเป็นเส้นตรง หรืออยู่ในรูปยกกำลังสอง หรือยกกำลังสาม เป็นต้น ดังมีรายละเอียดพอสังเขป ต่อไปนี้

1.3.2 ฟังก์ชันต้นทุนเส้นตรง (Linear cost function)

เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณผลผลิตในลักษณะที่เส้นต้นทุนรวมเป็นเส้นตรง ภายใต้ปัจจัยอื่นคงที่ (Ceteris Paribus) เช่น เทคโนโลยีสามารถเขียนอยู่ในสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$TC = a + bQ$$

โดยกำหนดให้ ราคาต่อหน่วยของปัจจัยการผลิตชนิดผันแปรคงที่ และ

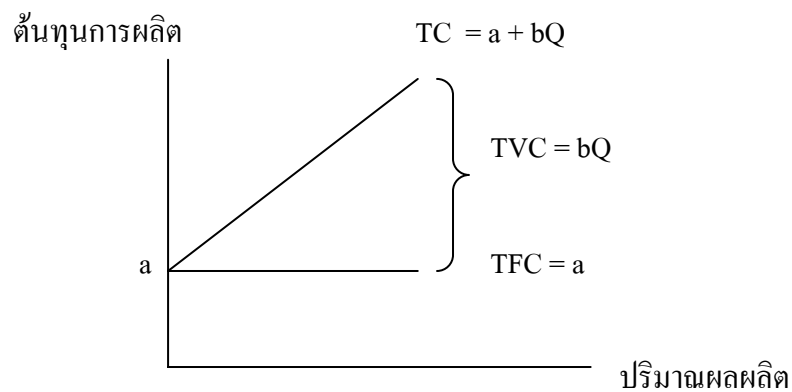
TC คือ ต้นทุนรวม

Q คือ ปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้

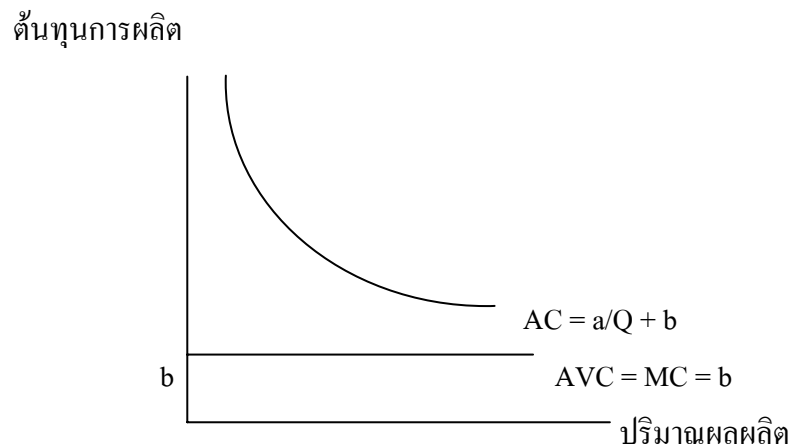
a คือ ต้นทุนคงที่จำนวนหนึ่ง

b คือ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อหน่วย

สามารถแสดงได้ดังรูป ต่อไปนี้

จากรูป สมการต้นทุนรวม สามารถสร้างเป็นกราฟเส้นตรง มีจุดตัดแกนตั้งที่ระยะห่างเท่ากับ a ซึ่งเป็นต้นทุนคงที่ทั้งหมด TFC และมีค่าความชันเท่ากับ b ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตทีละหน่วย ซึ่งก็คือ ค่าของต้นทุนส่วนเพิ่ม MC นั้นเอง และเนื่องจาก $TVC = bQ$ ดังนั้น AVC จึงมีค่าเท่ากับ b ด้วย ($bQ/Q = b$) โดยเมื่อนำมาพิจารณากับต้นทุนเฉลี่ย AC สามารถนำมาเขียนเป็นกราฟได้ ดังนี้

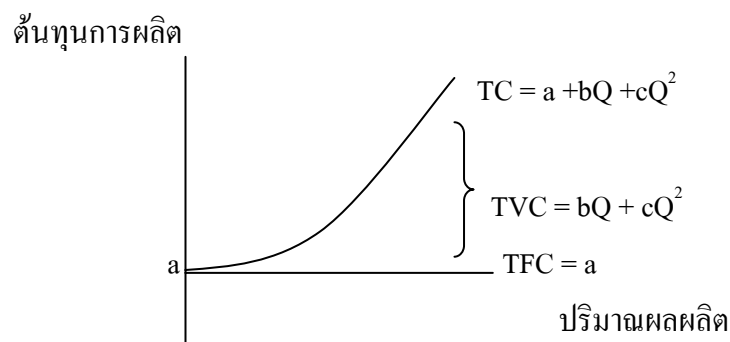

1.3.3 ฟังก์ชันต้นทุนรูปแบบยกกำลังสอง (*Quadratic cost function*) รูปแบบฟังก์ชันประเภทนี้นิยมใช้กันแพร่หลาย เนื่องจากมีความเหมาะสมกับลักษณะของเส้นต้นทุนการผลิตโดยทั่วไป และมีความใกล้เคียงกับทฤษฎี มาก โดยรูปแบบของฟังก์ชันจะมี 2 ลักษณะ คือ

เมื่อราคาต่อหน่วยของปัจจัยผันแปรในหน่วยหลังๆ สูงกว่าหน่วยแรก จะมีผลทำให้ต้นทุนรวมมีลักษณะไม่เป็นเส้นตรง โดยสามารถเขียนได้ในรูปแบบของ สมการเอกซ์โปเนนเชียล ได้ดังนี้

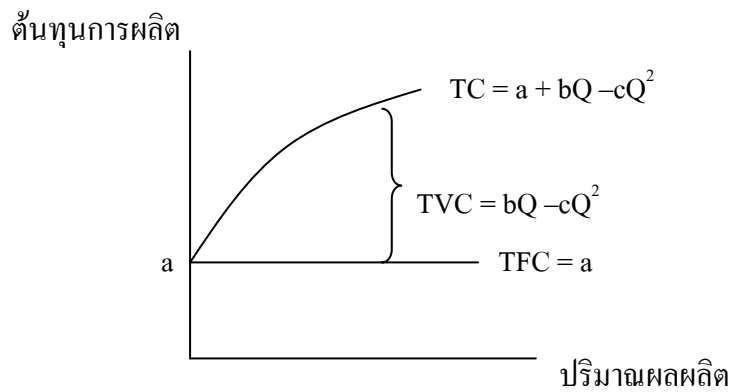
$$TC = a + bQ + cQ^2$$

และสามารถแสดงได้ดังรูป ต่อไปนี้

แต่หากราคาต่อหน่วยของปัจจัยผันแปรหน่วยหลังลดลงเรื่อยๆ เช่น กรณีที่ได้ส่วนลดเพราะซื้อสินค้าปริมาณมากๆ จะมีผลทำให้ต้นทุนรวมไม่เป็นเส้นตรงเช่นกัน แต่จะมีลักษณะเป็นเส้นโค้งคว่ำลงแบบพาราโบลา ดังนี้

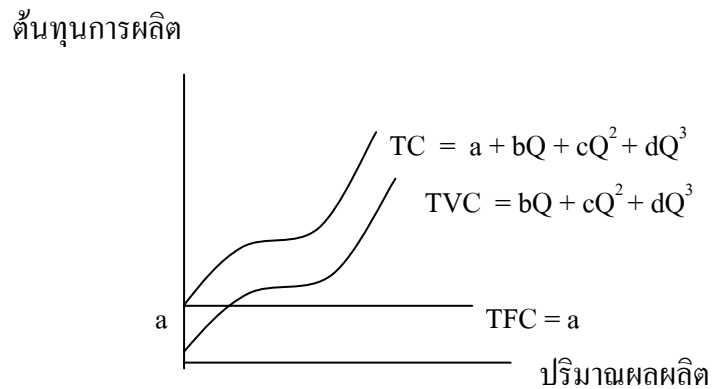
$$TC = a + bQ - cQ^2$$

1.3.4 ฟังก์ชันต้นทุนรูปแบบยกกำลังสาม (Cubic cost function)

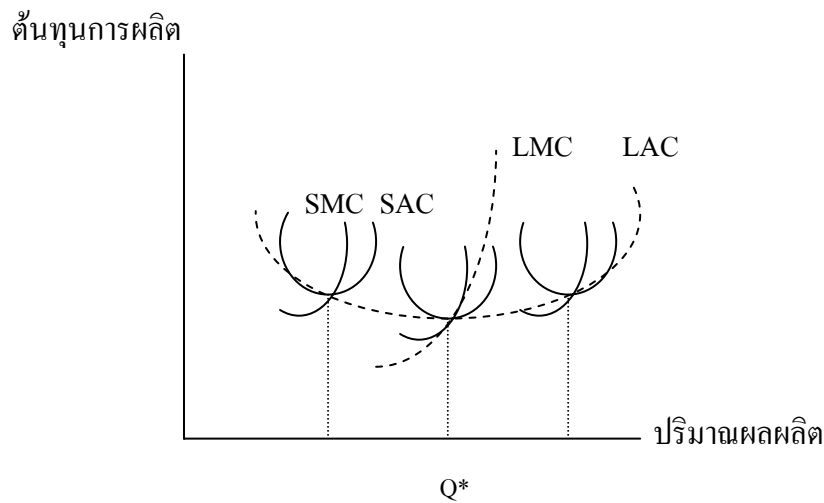
โดยลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์จะแสดงได้ดังต่อไปนี้

$$TC = a + bQ + cQ^2 + dQ^3$$

1.4 การประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale)

แสดงได้จากความสัมพันธ์ของต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยกับขนาดการผลิตของธุรกิจ โดยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะต้นทุนเฉลี่ยในระยะยาว ดังรูป ซึ่งการประหยัดต่อขนาดจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเป็นการผลิตที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต (อารีวรรณ, 2543: 38-42)

จากภาพ จะพบว่า เส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะยาว (LAC) เป็นเส้นที่ห่อหุ้มเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะสั้นใดๆ (SAC) โดยในระยะสั้นนั้น ผู้ผลิตจะดำเนินการผลิตไปตามเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะสั้นดังรูป ซึ่งมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายบางส่วนคงที่ ตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่ในระยะยาวแล้ว ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่างๆ จะเป็นต้นทุนผันแปรทั้งหมด ไม่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายคงที่ ผู้ผลิตสามารถวางแผนการผลิต เพื่อให้เสียต้นทุนเฉลี่ยต่ำที่สุดได้ ซึ่งทำโดยการลากเส้นไปสัมผัสกับจุดจุดหนึ่งของเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะสั้นที่เรียงต่อเนื่องกัน ก็จะได้เส้นต้นทุนระยะยาว โดยจุดที่มีการผลิตที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ผู้ผลิตมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุดนั้น คือ จุดที่สัมผัสกับจุดต่ำสุดของเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะสั้น และจุดต่ำสุดของเส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะยาว ซึ่งถ้าผู้ผลิตมีการขยายการผลิตเลยจุดนี้แล้ว จะไม่ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ซึ่งในรูปคือ จุดที่มีปริมาณการผลิตมากกว่า Q^* นั่นเอง

สำหรับธุรกิจธนาคาร การประหยัดต่อขนาดก็คือ การให้สินเชื่อของธนาคารอยู่ในช่วงที่อัตราการเพิ่มของต้นทุนต่ำกว่าอัตราการเพิ่มของปริมาณการให้สินเชื่อ จึงทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง ซึ่งปัจจัยที่กำหนดการประหยัดต่อขนาดนั้น ประกอบด้วย การประหยัดจากภายในและภายนอก ดังต่อไปนี้ (จุฬารัตน์ ด่านวิวัฒนชัย, 2533: 36)

1.4.1 การประหยัดจากภายใน คือ การประหยัดที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายในธนาคารแล้วทำให้ต้นทุนต่ำลง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจาก

1) การประหยัดทางด้านแรงงาน

เกิดจากการที่ธนาคารมีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้มีโอกาสแบ่งแยกแรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน โดยใช้แรงงานเพิ่มขึ้น มีการขยายการผลิตออกไปมากขึ้น เช่น งานด้านสินเชื่อ แรงงานที่คุ้นเคยกับงานในหน้าที่นั้นๆ ผลที่ได้จากการทำงาน ย่อมทำให้ผลผลิตหรือปริมาณการปล่อยสินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น จะมีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง

2) การประหยัดทางด้านเทคนิค

เกิดขึ้นจากการที่ธนาคารมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะนำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น คอมพิวเตอร์ เข้ามาใช้ในกิจการก็จะมีมากขึ้น ทำให้ธนาคารสามารถลดต้นทุนรวมด้านแรงงานในระยะยาวลงได้ เพื่อให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้นในสัดส่วนที่สูงกว่าต้นทุนส่วนเพิ่ม จะมีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง

3) การประหยัดทางการจัดการ

เกิดขึ้นเนื่องจากกิจการธนาคารมีขนาดใหญ่ขึ้น ความยากลำบากในการจัดการเรื่องต่างๆก็จะลดน้อยลง เช่น การจ้างผู้บริหารเข้ามา หากมีการขยายการผลิตได้มาก ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ก็จะสามารถกระจายได้ ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง และการได้มาซึ่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงานของธนาคารขนาดใหญ่ย่อมจะง่าย และมีต้นทุนต่ำกว่าธนาคารขนาดเล็ก เนื่องจากมีสาขามากกว่า มีโอกาสในการหาเงินซึ่งมีต้นทุนที่ต่ำกว่า รวมถึงอำนาจในการต่อรองทางการเงินมีมากกว่า

4) การประหยัดทางการตลาด

เกิดขึ้นเนื่องจากกิจการของธนาคารมีการขยายตัวมากขึ้น การดำเนินงานอย่างมีระบบทั้งด้านการขาย การโฆษณา และการเจาะตลาด ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้จะจ่ายครั้งเดียว หากสามารถขยายการผลิตเพิ่มมากขึ้น สามารถทำให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลงได้เช่นกัน

1.4.2 การประหยัดจากภายนอก คือ การประหยัดที่เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอกกิจการ เช่น เมื่อเกิดความก้าวหน้าทางวิทยาการ เช่น ระบบการสื่อสารในประเทศมีการพัฒนาสูงขึ้น จะมีผลทำให้ธนาคารไม่ว่าจะมีขนาดการผลิตใด สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ เนื่องจากสามารถทำให้การติดต่อธุรกิจทำได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากขึ้น เป็นต้น

การประหยัดที่เกิดขึ้นกับธนาคารดังกล่าวมีผลทำให้เส้นต้นทุนเฉลี่ยระยะยาวของธนาคารค่อยๆลดลง เมื่อปริมาณการผลิตและขนาดการผลิตขยายออกไปในระยะแรก แต่เมื่อกิจการได้ขยายการผลิตออกไปถึงระดับหนึ่ง จนทำให้ธนาคารสามารถใช้ประโยชน์จากการประหยัดทุกชนิดอย่างเต็มที่แล้ว การขยายกิจการออกไปอีกกลับจะทำให้การเพิ่มของต้นทุนทั้งหมดเป็นไปในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิต ต้นทุนต่อหน่วยในระยะยาวจะกลับสูงขึ้น เกิดการไม่ประหยัดจากขนาด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น การที่กิจการขยายขนาดการผลิตจนมีขนาดใหญ่เกินไป การจัดสรรงานมีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น การติดต่อประสานงานทวีความ

ยุ่งยาก การดูแลเป็นไปได้ไม่ทั่วถึงเนื่องจากจำนวนพนักงานมีมากขึ้น หรือจำนวนผู้จัดการที่ดูแลควบคุมการผลิตเดิมไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายทางการตลาดสูงขึ้น เป็นต้น

การประหยัดต่อขนาด เป็นแหล่งที่มาทางหนึ่งของการประหยัดต้นทุนการผลิต ทำให้การผลิตเป็นไปได้มีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า การค้นคว้าวิจัย การวางแผนที่ดี การศึกษาข้อมูลต่างๆอย่างรอบคอบ ซึ่งเป็นสาเหตุของการประหยัดต้นทุนการผลิตได้ โดยในระยะสั้น การประหยัดต่อขนาด คือ การใช้ปัจจัยการผลิตใดปัจจัยหนึ่งคงที่ แต่ได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ส่วนในระยะยาว ปัจจัยทุกชนิดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ การประหยัดต่อขนาด ผลการดำเนินงานที่ออกมา อาจจะเป็นในรูปของการใช้ปัจจัยการผลิตทุกชนิดเท่าเดิม แต่ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่า หรือใช้ปัจจัยการผลิตลดลง แต่ผลผลิตยังเท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้น นั่นคือ การวัดการประหยัดต่อขนาด กระทำได้โดยวัดอัตราส่วนผลผลิตต่อปัจจัยการผลิต (Output/Input) นั่นเอง (สาวิตรี โสภารักษ์, 2544: 34-35)

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 วสันต์ ติลา (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร โดยศึกษาโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ ซึ่งเป็นการประมาณฟังก์ชันต้นทุนการผลิตโดยตรง โดยใช้แบบจำลองถดถอย $LC = f(Q)$ เพื่อหาฟังก์ชันต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อ และแบ่งต้นทุนการให้สินเชื่อออกเป็นต้นทุนเงินทุน ต้นทุนการดำเนินงาน และต้นทุนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ โดยข้อมูลที่ใช้ทำการศึกษายู่ระหว่างปี พ.ศ.2524-2543 ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อจำนวน 12.12 บาท ต่อการให้สินเชื่อ 100 บาท ซึ่งประกอบด้วยต้นทุนเงินทุน 7.66 บาท ต้นทุนดำเนินงาน 3.14 บาท และต้นทุนหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ 1.32 บาท จะเห็นได้ว่า ต้นทุนที่มีความสำคัญและมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุดในการให้สินเชื่อคือ ต้นทุนเงินทุน ส่วนลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อมีความสอดคล้องกับเส้นต้นทุนตามทฤษฎีคือ มีลักษณะเป็นเส้นโค้งหงาย ในรูปสมการต้นทุนยกกำลังสอง (Quadratic cost function) $LC = 0.179 - 0.000001106Q + 0.00000000003895Q^2$ โดยต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อจะอยู่ในระดับสูงเมื่อปริมาณสินเชื่อต่ำ และเมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้น ต้นทุนเฉลี่ยดังกล่าวจะลดลง แต่หากปริมาณสินเชื่อเกินระดับที่เหมาะสมแล้ว ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อจะกลับเพิ่มขึ้นอีกครั้ง โดยปริมาณสินเชื่อที่เหมาะสม คือประมาณ 141,976 ล้านบาท ที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 สาวิตรี โศภารักษ์ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาด เปรียบเทียบระหว่างธนาคารพาณิชย์ของเอกชน รัฐบาล และธนาคารไทยที่มีทุนต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดเปรียบเทียบระหว่างธนาคารพาณิชย์ 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรก ธนาคาร เอกชน ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทหารไทย กลุ่มที่สอง ธนาคารของรัฐ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทหารไทย กลุ่มที่สอง ธนาคารของรัฐ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทหารไทย และธนาคารศรีนคร ส่วนกลุ่มสุดท้าย คือ ธนาคารไทยที่มีทุนต่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารเอเชีย ธนาคารดีบีเอสไทยธนุ ธนาคารยูโอบีรัตนสิน และธนาคาร สแตนดาร์ดชาร์เตอร์เตอร์นครชน โดยใช้ข้อมูลทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2543 มาทำการวิเคราะห์ สมการต้นทุนแบบ Translog Cost Function ผลการศึกษาปรากฏว่า ธนาคารทุกกลุ่มมีการประหยัด ต่อขนาด โดยธนาคารกลุ่มที่มีการประหยัดต่อขนาดมากที่สุดคือ กลุ่มธนาคารไทยที่มีทุน ต่างประเทศ รองลงมาได้แก่ กลุ่มธนาคารของรัฐ และกลุ่มธนาคารเอกชน ตามลำดับ

2.3 ประมุข ศรีสวัสดิ์ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประหยัดต่อขนาดจากการรวม กิจการธนาคารพาณิชย์ไทย ศึกษาธนาคารขนาดเล็ก 2 ธนาคารคือ ธนาคารนครชน และธนาคาร ไทยธนุ กับธนาคารขนาดกลาง 3 ธนาคารคือ ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย และ ธนาคารศรีนคร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2539 มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความ ยืดหยุ่นของต้นทุนการผลิต จากสมการผลผลิตแบบ Cob-Douglas เป็นตัววัดการประหยัดต่อขนาด ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ธนาคารขนาดเล็กก่อนรวมกิจการมีการประหยัดต่อ ขนาดในช่วงการประหยัดต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scales) สำหรับธนาคารขนาดกลาง และขนาดเล็กหลังจากการรวมกิจการ มีการประหยัดต่อขนาดในช่วงการประหยัดต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Returns to Scales) แต่การประหยัดต่อขนาดของธนาคารขนาดกลางมีค่ามากกว่า ธนาคารขนาดเล็กหลังรวมกิจการ

2.4 จิราภรณ์ คล่องโปร่ง(2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อ ของสหกรณ์การเกษตร ศึกษาโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ โดยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอย และ แบ่งข้อมูลสหกรณ์ ออกเป็น 3 ขนาดคือ สหกรณ์ขนาดกลาง สหกรณ์ขนาดใหญ่ และสหกรณ์ขนาด ใหญ่พิเศษ ซึ่งผลการวิเคราะห์สมการถดถอยได้สมการประมาณการฟังก์ชันต้นทุนเป็นแบบ สมการควอดราติกค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสองคือ Q และ Q^2 ที่คำนวณได้จะแตกต่างจากศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเส้นต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อจะมีลักษณะเป็นรูปตัวยู หรือ โค้งหงาย ซึ่งแสดงว่า ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อต่ำ ต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อจะสูง และเมื่อปริมาณสินเชื่อ ยังคงเพิ่มขึ้น ต้นทุนดังกล่าวจะค่อยๆลดลงจนอยู่ในระดับต่ำสุด แต่ถ้ายังคงเพิ่มปริมาณสินเชื่อ

ต่อไป ต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อจะค่อยๆเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ และจากผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ที่มี ต้นทุนเฉลี่ยการให้สินเชื่อมากที่สุดคือ สหกรณ์ขนาดกลาง รองลงมาคือ สหกรณ์ขนาดใหญ่ และ สหกรณ์ขนาดใหญ่พิเศษ ตามลำดับ

2.5 ภาควิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2540) ได้ทำการวิจัย โครงสร้างและ ขนาดธุรกิจของสหกรณ์ โดยศึกษาฟังก์ชันต้นทุนของธุรกิจสินเชื่อในลักษณะของการหา ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนธุรกิจสินเชื่อกับปริมาณธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งในที่นี้หมายถึง เงินให้กู้ยืม คงเหลือต้นปี รวมกับเงินให้กู้ยืมระหว่างปี ผลการวิจัยตามรูปแบบฟังก์ชันหลักที่กำหนดไว้คือ $TC = a+bVB+cVB^2$ พบว่า ในช่วงเวลาที่วิเคราะห์นี้ การดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์ การเกษตร ยังอยู่ในระยะที่ต้นทุนการดำเนินงานเฉลี่ยลดลงเมื่อมีการขยายขนาดธุรกิจขึ้น ดังนั้น จึง ไม่สามารถวิเคราะห์หาปริมาณธุรกิจสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนต่ำสุดและได้รับกำไรสูงสุดได้

2.6 รัตนา อินทรหนองไผ่ (2536) ได้ทำการวิจัย การประหยัดต่อขนาดและการ ประหยัดจากขอบเขตของธนาคารพาณิชย์ไทย ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคาร พาณิชย์ไทยโดยมองทางด้านต้นทุน จากการหาความสัมพันธ์ของต้นทุนรวมกับผลผลิต โดยการ ประมาณค่าแบบจำลองขึ้นด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และใช้ ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2522-2534 จากธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมด 15 ธนาคาร มาจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ ธนาคารขนาดใหญ่ ธนาคาร ขนาดกลาง และธนาคารขนาดเล็ก ซึ่งผลการศึกษารายธนาคาร พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยทุกแห่ง มีการประหยัดต่อขนาด ยกเว้นธนาคารแหลมทอง โดยธนาคารนครหลวงไทยมีการประหยัดต่อ ขนาดสูงที่สุด ส่วนผลการศึกษากลุ่มธนาคาร พบว่า กลุ่มธนาคารขนาดกลาง มีการประหยัดต่อ ขนาดมากที่สุด ส่วนกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่มีการประหยัดต่อขนาดน้อยกว่าขนาดกลางและขนาด เล็ก ส่วนผลการศึกษาการประหยัดจากการขยายขอบเขตการผลิตการให้บริการของธนาคารแต่ละ กลุ่ม พบว่า กลุ่มธนาคารขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีการประหยัดจากการขยายขอบเขตการผลิต ระหว่างการให้เงินกู้ยืมและบริการอื่นๆ ขณะที่ธนาคารขนาดกลางไม่ประหยัดจากการขยาย ขอบเขตดังกล่าว

2.7 ปราณี อินทรหนองไผ่ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ต้นทุนการให้สินเชื่อเกษตรของ ธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการศึกษาด้านต้นทุนการให้สินเชื่อเกษตร รวมถึง การเปรียบเทียบต้นทุนกับขนาดของสาขาธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธี คำนวณหาค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนการให้สินเชื่อต่อเงินให้สินเชื่อ 100 บาท โดยเฉลี่ยแล้วเป็น 9.78 บาท ในปี 2529 และ 9.91 บาท ในปี 2532 โดยธนาคารพาณิชย์ที่ตั้ง สาขาอยู่ในเมืองมีต้นทุนการให้สินเชื่อเกษตรที่ต่ำกว่าสาขาในเขตอำเภอรอบนอก และเมื่อทำการ

เปรียบเทียบขนาดของสาขาที่แตกต่างกันแล้ว พบว่า สาขาที่มีขนาดใหญ่กว่ามีต้นทุนการให้สินเชื่อต่ำกว่าสาขาขนาดกลาง และสาขาขนาดกลางก็มีต้นทุนการให้สินเชื่อที่ต่ำกว่าสาขาขนาดเล็ก เช่นเดียวกัน ส่วนต้นทุนที่มีความสำคัญประกอบไปด้วย ต้นทุนใน 3 หมวด ได้แก่ ต้นทุนของเงินทุน มีสัดส่วนความสำคัญประมาณร้อยละ 70-80 ของต้นทุนรวม ส่วนต้นทุนการดำเนินงาน มีสัดส่วนความสำคัญประมาณร้อยละ 14-16 ของต้นทุนรวม ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 4-6 เป็นต้นทุนความเสี่ยง

2.8 ณิชฐิรา ตามใจจิตร (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดของธุรกิจในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย เพื่อศึกษาการประหยัดต่อขนาดการผลิตของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ว่า ถ้าขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทยใหญ่ขึ้นจะทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลงหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2527 มาทำการหาสมการต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการสร้างสมการต้นทุนที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ และทำการวิเคราะห์หารูปแบบเหมาะสมที่สุด โดยใช้แบบจำลอง $C = f(Q)$ รวมถึงการหาค่าการประหยัดต่อขนาด โดยการอนุพันธ์สมการต้นทุนเฉลี่ย ($AC = C/Q$) โดยคำนึงถึงผลผลิต (dAC/dQ) ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบสมการต้นทุนในรูปกำลังสามมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยปริมาณเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารศรีนคร ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารแหลมทอง และธนาคารหวังหลี คือ 246.510, 88.885, 45.025, 29.668, 58.006, 27.274, 20.822, 10.363, 5.978, 5.524 และ 3.74 พันล้านบาท ตามลำดับ โดยมีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 149.859, 105.825, 106.242, 110.024, 60.541, 81.6, 127.468, 154.118, 114.354, 83.595 และ 104.619 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งทำให้ผลการศึกษการประหยัดต่อขนาด เป็นไปว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมดมีการประหยัดต่อขนาด ยกเว้นธนาคารกรุงเทพ ที่อยู่ในช่วงของการไม่ประหยัดจากขนาดการผลิต ในช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ทำการศึกษา เนื่องจากช่วงการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ไทย อยู่ในช่วงของปริมาณเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เกิน 35.187, 47.634, 55.995, 47.896, 89.131, 104.75 และ 92.889 พันล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่ช่วงการประหยัดต่อขนาดของธนาคารกรุงเทพ มีช่วงของการประหยัดต่อขนาดอยู่ในช่วงของปริมาณเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เกิน 246.510 พันล้านบาท ทั้งนี้ในช่วงที่ทำการศึกษา ธนาคารกรุงเทพถือเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีการขยายขนาดการให้สินเชื่อสูงกว่าธนาคารอื่นๆ จึงทำให้เส้นต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพอยู่สูงกว่าของทั้งระบบ ส่งผลทำให้ไม่อยู่ในช่วงของการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานของธนาคารเองยังอยู่ในช่วงของการ

ประหยัดต่อขนาด ส่วนธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารศรีนคร ธนาคารทหารไทย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารสหธนาคาร ธนาคารแหลมทอง และธนาคารหวังหลี มีช่วงของการประหยัดต่อขนาดอยู่ในช่วงของปริมาณเงินให้กู้ยืมและเงินลงทุนในหลักทรัพย์ไม่เกิน 88.885, 45.025, 29.668, 58.006, 27.274, 20.822, 10.363, 5.978, 5.524 และ 3.74 พันล้านบาท ตามลำดับ ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า ธนาคารพาณิชย์ของไทยยังมีโอกาสในการผลิตได้อีกและยังคงอยู่ในช่วงของการประหยัดต่อขนาด

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อและการวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถนำมาใช้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งรูปแบบของสมการที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอารูปแบบที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของ วสันต์ ลิลา (2545) มากำหนดเป็นแบบจำลอง คือ การหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ ซึ่งเป็นการประมาณฟังก์ชันต้นทุนการผลิตโดยตรง โดยข้อดีของแบบจำลองประเภทนี้ คือ มีความสะดวกและง่ายในการนำมาใช้อธิบายช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาดได้ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ยังเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจำเป็นต้องมีการจำแนกประเภทของต้นทุนให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงเลือกเอาแบบจำลองและการจำแนกประเภทของต้นทุนการให้สินเชื่อในวรรณกรรมดังกล่าวมาใช้ในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อในธุรกิจของทั้งสองธนาคารก่อน จึงนำมาหาจุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยของทั้งสองธนาคารต่ำสุด เพื่อหาช่วงการประหยัดต่อขนาด หลังจากนั้น จึงนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบกันต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมในการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ ใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เพื่อหาฟังก์ชันต้นทุนการให้สินเชื่อที่เหมาะสมมากที่สุด หลังจากนั้น นำสมการที่ได้มาหาจุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด เพื่อหาช่วงการประหยัดต่อขนาด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิดทางทฤษฎีและการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาข้างต้น สามารถศึกษาต้นทุนการให้สินเชื่อด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงถดถอย โดยกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อได้ ดังต่อไปนี้

2.1 สมการต้นทุนรวมการให้สินเชื่อกับปริมาณสินเชื่อ เพื่อใช้เปรียบเทียบ

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนำไปหาสมการต้นทุนเฉลี่ย เพื่อหาจุดต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดและช่วงการประหยัดต่อขนาด ซึ่งรูปแบบของฟังก์ชันต้นทุนที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ความสัมพันธ์ “เชิงเส้น โค้งแบบกราฟกำลังสาม” (cubic) เนื่องจากเป็นรูปแบบของสมการที่ใกล้เคียงกับความสัมพันธ์ทางทฤษฎี และมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเกษตรมากที่สุด จากการทดสอบด้วยการพหุคูณกราฟพิจารณาในเบื้องต้นโดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ได้ดังนี้

$$LC = a_1 + \beta_1 Q + \beta_2 Q^2 + \beta_3 Q^3 + e_1$$

โดยกำหนดให้

LC คือ ต้นทุนรวมการให้สินเชื่อสะสม (Cumulative lending costs :LC) ณ เวลา t (หน่วยพันบาท)

Q คือ ปริมาณการให้สินเชื่อ ณ เวลา t (หน่วยพันบาท)

a_1 คือ ต้นทุนคงที่ (Fixed cost)

$\beta_1 \beta_2 \beta_3$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

e_1 คือ error term

2.2 สมการต้นทุนเฉลี่ย นำสมการที่ได้จากข้อ 2.1 หาช่วงการประหยัดต่อขนาด ดังนี้

จากสมการต้นทุนรวม $LC = a_1 + \beta_1 Q + \beta_2 Q^2 + \beta_3 Q^3 + e_1$

จะได้สมการต้นทุนเฉลี่ย โดยหารสมการต้นทุนรวมด้วยปริมาณสินเชื่อ

$$AC = \frac{a_1 + \beta_1 Q + \beta_2 Q^2 + \beta_3 Q^3}{Q}$$

2.3 การประหยัดต่อขนาด จากสมการต้นทุนเฉลี่ย สามารถหาจุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด โดยการหาอนุพันธ์สมการต้นทุนเฉลี่ยเมื่อคำนึงถึงปริมาณสินเชื่อ เทียบเท่ากับศูนย์ จะได้ปริมาณสินเชื่อ ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด คือ

$$\frac{dAC}{dQ} = \beta_2 + 2\beta_3Q = 0$$

d Q

$$Q \text{ ณ จุดที่ AC ต่ำสุด เท่ากับ } \frac{\beta_2}{2\beta_3}$$

ดังนั้น ปริมาณสินเชื่อ ที่เท่ากับ $\beta_2 / 2\beta_3$ จะทำให้เสียต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด เพราะฉะนั้น

ถ้า $Q < \beta_2 / 2\beta_3$ แสดงว่า ธนาคารมีต้นทุนเฉลี่ยลดลง เมื่อขยายปริมาณสินเชื่อ หรือ เกิดการประหยัดต่อขนาด

$Q > \beta_2 / 2\beta_3$ แสดงว่า ธนาคารมีต้นทุนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เมื่อขยายปริมาณสินเชื่อ หรือ ไม่เกิดการประหยัดต่อขนาด

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ทำการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งข้อมูล

ตัวเลขสถิติจากรายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน และฐานะการเงินของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ตั้งแต่รอบปีบัญชี 2534/2535 – 2544/2545 (รวมระยะเวลา 11 ปี)

3.2 ข้อมูลจากแหล่งอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานภายในฝ่ายงานของธนาคาร เป็นต้น

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เป็นการนำเอาข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมได้มาทำการจัดระเบียบข้อมูล เพื่อใช้อธิบายโครงสร้างและส่วนประกอบของต้นทุนในการให้สินเชื่อของธนาคาร ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 โดยนำมาประมวลแยกตามประเภทของต้นทุนแล้วนำไปเปรียบเทียบหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายโครงสร้าง และส่วนประกอบของต้นทุนในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและนำไปเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยกำหนดให้โครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อ เกิดจากผลรวมของต้นทุนทั้ง 3 ประเภท ดังนี้

- 4.1.1 ต้นทุนของเงินทุน (Cost of Fund : Cf)
- 4.1.2 ต้นทุนการดำเนินงาน (Cost of Operation : Co)
- 4.1.3 ต้นทุนหนี้สูญและค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Bad Debt : Cd)

4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการนำเอาข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 2 โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการให้สินเชื่อกับปริมาณการให้สินเชื่อ ด้วยสมการเชิงถดถอย (Regression Analysis) และทดสอบค่าต่างๆ ตามวิธีการทางสถิติ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง หลังจากนั้น นำสมการที่ได้มาหาช่วงการประหยัดต่อขนาด แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อ 3

4.2.1 ค่าทางสถิติ ที่ใช้พิจารณาผลการวิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

1) **ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (R -Square : R^2)** เป็นค่าที่บอกให้ทราบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่กำหนดในสมการ ถดถอยพหุคูณนั้น จะสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งค่า R^2 จะอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่า R^2 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าใด หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้มากเท่านั้น

2) **ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดพหุคูณที่ปรับแล้ว ($Adjusted-R^2$)** เป็นค่าที่ใช้อธิบายเช่นเดียวกับ R^2 โดยเหตุผลที่ใช้ค่า $Adjusted-R^2$ ก็เพื่อให้เกิดความแม่นยำยิ่งขึ้น เพราะได้นำองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) มาพิจารณาด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในสมการถดถอย แม้ว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นจะมีได้มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามก็ตาม ก็อาจส่งผลทำให้ค่า R^2 สูงขึ้นได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาค่า $Adjusted-R^2$ ประกอบด้วย

3) **ค่าสถิติ F** เป็นค่าที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระทุกตัวพร้อมกัน โดยถ้ค่า F ที่ได้จากสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมีค่ามากกว่าค่า F ที่ได้จากราย แสดงว่าสมการที่สร้างขึ้นสามารถนำมาใช้พยากรณ์ได้ดี

4) ค่าสถิติ t เป็นค่าที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยแต่ละตัว เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดี โดยหากค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากราง แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดี

5) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance : **Sig.**) นอกจากการพิจารณา ค่า **F** และ t แล้ว เรายังสามารถพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระได้จากค่า **Sig.** ของค่า **F** และ t ได้ โดยการกำหนดระดับของนัยสำคัญทางสถิติเอาไว้ ซึ่งโดยทั่วไปจะเท่ากับ 0.01 หรือ 0.05 แล้วพิจารณาว่าค่า **Sig.** ของค่า **F** และ t ที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่าไม่เกินค่า **Sig.** ที่กำหนดไว้หรือไม่ หากเป็นกรณีค่า **Sig.** ของค่า **F** ที่ได้มีค่าไม่เกินค่าที่กำหนด แสดงว่าสมการที่สร้างขึ้นสามารถนำมาใช้พยากรณ์ได้ดี และในกรณีค่า **Sig.** ของ t มีค่าไม่เกินค่าที่กำหนด แสดงว่า ตัวแปรอิสระตัวนั้นสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ดีเช่นกัน

6) ค่า Durbin-Watson (**D.W**) เป็นค่าที่ใช้ทดสอบว่า สมการถดถอยที่ประมาณได้มีปัญหาตัวคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ (Autocorrelation) โดยหลักเกณฑ์ในการทดสอบค่า Durbin-Watson มีดังนี้

ก) การทดสอบว่า มีสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนแบบบวก ($\rho > 0$) คือ

A. ถ้าค่า **D.W** ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ DW_u (d.f. = $n-k$) ก็จะยอมรับสมมติฐานว่าง ที่ว่า $\rho = 0$ นั่นคือ ยอมรับว่า ไม่มีสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน

B. ถ้าค่า **D.W** ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ DW_l (d.f. = $n-k$) ก็จะปฏิเสธสมมติฐานว่าง ที่ว่า $\rho = 0$ นั่นคือ ยอมรับว่า มีสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นในข้อมูล

C. ถ้า **D.W** ที่คำนวณได้อยู่ระหว่างค่า DW_l และ DW_u การทดสอบนี้ไม่สามารถสรุปผลได้ นั่นคือ ไม่แน่ใจว่ามีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนขึ้นในข้อมูลหรือไม่

ข) การทดสอบว่า มีสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนแบบลบ ($\rho < 0$) คือ

A. ถ้า **D.W** ที่คำนวณได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ $4 - DW_u$ แสดงว่าไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานว่าง ที่ว่า $\rho = 0$

B. ถ้า $D.W$ ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ $4-DW_L$ แสดงว่า มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนนั้นคือ ปฏิเสธสมมติฐานว่าง ที่ว่า $\rho = 0$

C. ถ้า $D.W$ ที่คำนวณได้อยู่ระหว่างค่า $4-DW_U$ และ $4-DW_L$ แสดงว่า ไม่สามารถสรุปผลการทดสอบได้

ซึ่งการวิเคราะห์การถดถอยในครั้งนี้ ได้อาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ SPSS (Statistic Package for the Social Science) ช่วยในการประมวลผลข้อมูล

บทที่ 4

สภาพการดำเนินงาน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

1. ความเป็นมา

ในปี 2507 คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบโครงการเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ตามที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ โดยให้เป็นโครงการหนึ่งที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ระยะที่ 2 และได้จัดตั้งสำนักงานเงินกู้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม” หรือ สธอ. ขึ้นทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจะทำให้การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมดำเนินไปอย่างครบวงจร ทั้งทางด้านการผลิต การจัดการ การตลาด และการเงิน

อย่างไรก็ตาม จากการที่ สธอ. เป็นหน่วยงานของรัฐโดยตรง ทำให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินงานบางประการ ได้แก่ เงินทุนดำเนินการที่ต้องพึ่งจากงบประมาณแผ่นดินเพียงแหล่งเดียว ทำให้ไม่สามารถขยายการให้บริการได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ระเบียบกฎเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินงานใช้ระเบียบของทางราชการโดยอนุโลม ทำให้ขาดความคล่องตัวเท่าที่สถาบันการเงินพึงมี ดังนั้น สธอ.จึงได้มีการยกระดับและเปลี่ยนฐานะใหม่เพื่อให้มีโอกาสช่วยเหลือนักลงทุนรายย่อยได้มากขึ้น โดยได้มีการโอนกิจการเดิมซึ่งเป็นสถาบันการเงิน ที่อยู่ในสังกัดกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไปเป็น “บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม” หรือ บอย. เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2534 และเปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม 2536 ทั้งนี้ บอย. ได้จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม 2534 มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมให้ดำเนินไปอย่างครบวงจรทั้งทางด้านการผลิต การจัดการ การตลาด และการเงิน โดยมีทุนจดทะเบียนครั้งแรก 300 ล้านบาท จัดสรรการถือหุ้นโดยภาครัฐและภาคเอกชนเท่ากันร้อยละ 50 บอย.จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลและสามารถระดมเงินทุนเงินกู้ได้จากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำมาปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้นในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ต่อมา บอย.ยังได้รับการเพิ่มทุนจากกระทรวงการคลังอีก 2,500 ล้านบาท ทำให้ บอย. มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 2,800 ล้านบาท โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 92 ของจำนวนทุนจดทะเบียนทั้งหมด

อย่างไรก็ดี เพื่อให้สามารถเพิ่มการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น และให้เป็นกลไกหลักของเศรษฐกิจของประเทศในการฟื้นฟูเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาล ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีชื่อย่อว่า ‘ธพว.’ หรือ SME BANK จึงได้ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 เพื่อดำเนินการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ และเป็นการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบบครบวงจร โดยเป็นการยกระดับบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมดังกล่าวขึ้นเป็น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งในการดำเนินงานของ ธพว. นี้ ธพว. ได้มีการเปิดสาขาและปรับสำนักอำนวยการขึ้นเป็นสาขารวมทั้งสิ้น 45 แห่ง จากสิ้นปี 2544 ซึ่งมีสาขาเพียง 14 แห่ง โดยเป็นสาขาที่เปิดในปี 2545 จำนวน 31 แห่ง เพื่อเพิ่มศักยภาพของ ธพว. ในการกระจายสินเชื่อไปสู่ภูมิภาค โดยการสร้างเครือข่ายในการให้บริการเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ

จากพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารดังกล่าว ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย “มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการพัฒนา ส่งเสริมช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดตั้ง การดำเนินงาน การขยายหรือปรับปรุงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการให้สินเชื่อ คำประกัน ร่วมลงทุน ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือให้บริการที่จำเป็นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ” (พระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545) ซึ่งทำให้ภายใต้วัตถุประสงค์นี้ ธพว. จะให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในทุกๆด้าน ทั้งทางด้านเงินทุน การให้คำปรึกษาแนะนำตั้งแต่การเริ่มต้นธุรกิจ พัฒนาการตลาด การบริหารจัดการ ระบบบัญชี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ จัดหาวัตถุดิบ การผลิต และจัดจำหน่าย นอกจากนี้ ธพว. ยังให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการฝึกอบรมให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ และการจับคู่ธุรกิจ ตลอดจนบริการปรึกษาแนะนำอื่นๆ เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีศักยภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อรวมกลุ่มธุรกิจให้มีอำนาจต่อรองในตลาด และโยกย้ายเครือข่ายธุรกิจในประเทศให้ครบวงจรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. นโยบายการดำเนินงาน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้มีการดำเนินนโยบายช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเติบโตและพัฒนาธุรกิจจนสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ โดยมีการกำหนดแนวนโยบายในด้านต่างๆไว้ ดังนี้

2.1 การให้บริการทางการเงิน

ธนาคารจะมีการเพิ่มประเภทผลิตภัณฑ์ทางด้านสินเชื่อใหม่ๆ อาทิ หนังสือค้ำประกัน การอ่าวัด รับรอง ซ้ำลดตัวสัญญาใช้เงิน สินเชื่อเพื่อการค้า รวมทั้งเพิ่มบริการในด้านการรับฝากเงินอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในกรณีรับฝากเงินจากประชาชนทั่วไปต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

นอกจากนี้ ยังมีการเพิ่มความยืดหยุ่นทางด้านหลักประกัน อาทิ เพิ่มการรับหลักประกันที่เป็นสิทธิการเช่า สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า และเพิ่มมูลค่าการคิดหลักประกัน โดยมีการมุ่งไปยังกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล ได้แก่ การขยายสินเชื่อไปสู่ภูมิภาคและเศรษฐกิจรากหญ้า

2.2 การระดมทุน

โดยการเพิ่มช่องทางระดมทุน ได้แก่ การรับฝากเงิน การออกหุ้นกู้ และการขอเพิ่มทุนจากกระทรวงการคลัง อย่างไรก็ตาม ธนาคารจะมีการลดการพึ่งพาเงินทุนจากภาครัฐ โดยการออกหุ้นกู้ จำนวน 5,000 ล้านบาท และการเพิ่มบริการด้านการรับฝากเงินในระยะต่อไป

2.3 การพัฒนาผู้ประกอบการ

โดยจัดให้มีการเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การขยายโอกาสทางธุรกิจและการตลาด ตลอดจนการช่วยลดความเสี่ยงของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

2.4 การพัฒนาองค์กร

โดยการปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับแนวทางของธุรกิจ การเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพของพนักงาน ตลอดจนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบรายงานผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารมีประสิทธิภาพ สามารถรองรับการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้นไปได้

3. แหล่งเงินทุน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีแผนการที่จะขยายสินเชื่อเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องแสวงหาเงินทุนจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างกว้างขวางตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานของธนาคาร โดยเงินทุนที่ธนาคารใช้ดำเนินงานมาจากแหล่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ส่วนของผู้ถือหุ้น

ตามพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 กำหนดทุนเรือนหุ้นของธนาคารไว้จำนวน 10,000 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 100 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท โดยมีการโอนหุ้นของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมมาเป็นหุ้นของธนาคาร

โดยโครงสร้างผู้ถือหุ้น ณ 31 ธันวาคม 2545 สามารถแสดงได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างผู้ถือหุ้น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ผู้ถือหุ้น	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน (บาท)	เปอร์เซ็นต์
ภาครัฐ	26,601,026	2,660,102,600	95.00
ภาคเอกชน	1,398,974	139,897,400	5.00
รวมทั้งสิ้น	28,000,000	2,800,000,000	100.00

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี

กรุงเทพมหานคร 2545

3.2 เงินกู้ยืม

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้กู้ยืมเงินจากสถาบันต่างๆทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ดังต่อไปนี้

3.2.1 เงินกู้ยืมระยะสั้น

ได้แก่ เงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ บริษัทประกันภัย บริษัทประกันวินาศภัย และบริษัทอื่นๆ

3.2.2 เงินกู้ยืมระยะยาว

ได้แก่ เงินกู้จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง เงินกู้จากกองทุนพัฒนาอาเซียน-ญี่ปุ่นของประเทศไทย และเงินทุนสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

3.3 หุ้นกู้

กระทรวงการคลังได้อนุญาตให้ธนาคารสามารถออกหุ้นกู้ได้ เพื่อให้ธนาคารใช้เงินกู้ส่วนนี้ในการขยายการให้บริการสินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งต่อไปจะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของธนาคารมากขึ้น

3.4 เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อการลงทุน

ในการดำเนินงานของธนาคาร ธนาคารยังได้รับเงินอุดหนุนจายขาดจากรัฐบาลเพื่อเป็นทุนประเดิมในการลงทุนตามวัตถุประสงค์ของธนาคารด้วย

4. โครงสร้างและการจัดองค์กร

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง มีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลกิจการโดยทั่วไปของธนาคาร ที่ได้รับการเลือกตั้งจากผู้ถือหุ้น และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการร่วมลงทุน โดยการแต่งตั้งจะคัดสรรจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเหมาะสม

นอกจากนี้ ธนาคารยังได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสินเชื่อ คณะกรรมการสินเชื่อ ในสายงาน และคณะกรรมการรับราคาหลักประกัน เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อดำเนินไป ด้วยความโปร่งใสเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางธุรกิจและการเงินด้วย

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้แบ่งส่วนงาน ออกเป็น 2 ระดับ คือระดับสำนักงานใหญ่ และระดับสาขา กล่าวคือ

4.1 ระดับสำนักงานใหญ่ แบ่งออกเป็น 10 สายงาน ดังนี้

- 4.1.1 สายพัฒนาองค์กรและเครือข่าย
- 4.1.2 สายการตลาด
- 4.1.3 สายเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.1.4 สายบริหารสินทรัพย์
- 4.1.5 สายสนับสนุน
- 4.1.6 สายสินเชื่อภูมิภาค
- 4.1.7 สายสินเชื่อธุรกิจ
- 4.1.8 สายสินเชื่ออุตสาหกรรม
- 4.1.9 สายร่วมลงทุน
- 4.1.10 สายพัฒนาผู้ประกอบการ

โดยในสายงานดังกล่าว ประกอบไปด้วยฝ่ายงานต่างๆ คือ

- 1) ฝ่ายวิจัยและวางแผน
- 2) ฝ่ายพัฒนาธุรกิจและเครือข่าย
- 3) สำนักโครงการพิเศษ
- 4) ฝ่ายการตลาด
- 5) ฝ่ายส่งเสริมธุรกิจ
- 6) ฝ่ายพัฒนาระบบงานสารสนเทศ
- 7) ฝ่ายวิศวกรรมระบบงานสารสนเทศ
- 8) ฝ่ายวางแผนและควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9) ฝ่ายการเงินองค์กร
- 10) ฝ่ายบริหารสินทรัพย์พิเศษ

- 11) ฝ่ายกฎหมาย
 - 12) ฝ่ายบัญชีและการเงิน
 - 13) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - 14) ฝ่ายบริหารงานทรัพยากรบุคคล
 - 15) ฝ่ายบริหารงานสาขา
 - 16) ฝ่ายสินเชื่อภูมิภาค 1
 - 17) ฝ่ายสินเชื่อภูมิภาค 2
 - 18) ฝ่ายสินเชื่อภูมิภาค 3
 - 19) ฝ่ายสินเชื่อภูมิภาค 4
 - 20) ฝ่ายปฏิบัติการสินเชื่อ 1
 - 21) ฝ่ายปฏิบัติการสินเชื่อ 2
 - 22) สำนักบริการเครดิตการค้า
 - 23) สำนักบริหารงานสินเชื่อธุรกิจ
 - 24) ฝ่ายสินเชื่อธุรกิจ 1
 - 25) ฝ่ายสินเชื่อธุรกิจ 2
 - 26) ฝ่ายสินเชื่อธุรกิจ 3
 - 27) สำนักธุรกิจต่างประเทศ
 - 28) สำนักบริหารงานสินเชื่ออุตสาหกรรม
 - 29) ฝ่ายสินเชื่ออุตสาหกรรม 1
 - 30) ฝ่ายสินเชื่ออุตสาหกรรม 2
 - 31) ฝ่ายสินเชื่ออุตสาหกรรม 3
 - 32) ฝ่ายสินเชื่ออุตสาหกรรม 4
 - 33) ฝ่ายร่วมลงทุน 1
 - 34) ฝ่ายร่วมลงทุน 2
 - 35) ฝ่ายบริการ SME
 - 36) ฝ่ายพัฒนาผู้ประกอบการ
- รวมถึงฝ่ายงานที่ขึ้นตรงต่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ คือ
- 37) ฝ่ายบริหารความเสี่ยง
 - 38) ฝ่ายตรวจสอบภายใน และ
 - 39) สำนักผู้จัดการ

4.2 ระดับสาขา แบ่งออกเป็นตามภูมิภาคต่างๆได้ ดังต่อไปนี้

4.2.1 **ภาคเหนือ** ประกอบด้วย สาขาเชียงใหม่ เชียงราย พิชณุโลก พิจิตร ลำปาง อุตรดิตถ์ แพร่ พะเยา ตาก เพชรบูรณ์

4.2.2 **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ประกอบด้วย สาขาขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี อุรธานี สกลนคร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร หนองคาย

4.2.3 **ภาคกลาง** ประกอบด้วย สาขาสุพรรณบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กาญจนบุรี นครสวรรค์ อุทัย ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครปฐม ราชบุรี สระบุรี

4.2.4 **ภาคใต้** ประกอบด้วย สาขาสุราษฎร์ธานี สงขลา ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง ยะลา ชุมพร กระบี่ ปัตตานี

4.2.5 **กรุงเทพมหานคร** ประกอบด้วย สาขาสำนักถนนศรีอยุธยา

5. การดำเนินงาน

การดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐ มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศในด้านต่างๆ ทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษาแนะนำ การพัฒนาผู้ประกอบการ การให้เงินกู้ในรูปของโครงการต่างๆ ซึ่งสามารถแจกแจงได้ ดังต่อไปนี้

ประเภทของเงินให้สินเชื่อ

1. เงินกู้ระยะยาวเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ถาวร มีกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ไม่เกิน 10 ปี
2. เงินกู้ระยะสั้นในรูปตั๋วสัญญาใช้เงิน ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนฉบับละไม่เกิน 180 วัน
3. สินเชื่อเพื่อเครดิตการค้า ระยะเวลาชำระหนี้ไม่เกิน 180 วัน
4. สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Packing Credit) ระยะเวลาชำระหนี้ไม่เกิน 180 วัน
5. หนังสือค้ำประกัน (Letter Of Guarantee) ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ไม่เป็นตัวเงิน ที่ธนาคารผูกพันในฐานะผู้ค้ำประกันแก่ลูกค้าต่อบุคคลอื่น อาจเป็นวงเงินหรือการอนุมัติเป็นครั้งคราวตามลักษณะของลูกค้า

6. Aval, Acceptance เป็นการบริการสินเชื่อสำหรับลูกค้า บุคคล หรือกิจการที่มีการซื้อขายโดยวิธีเครดิต ซึ่งธนาคารเป็นผู้รับรองอาวัลการชำระเงินตามตั๋วสัญญาใช้เงินและตกลงรับเป็นผู้จ่ายเงินตามตั๋วแลกเงิน

7. Bill Discount เป็นการบริการสินเชื่อระยะสั้นสำหรับลูกค้าที่ประกอบธุรกิจค้าปลีกและค้าส่ง การบริการ ส่งสินค้าออก การอุตสาหกรรม ก่อสร้าง และขนส่ง โดยลูกค้านำตั๋วเงินมาขายลดก่อนตั๋วเงินนั้นๆจะถึงกำหนด ซึ่งการขออนุมัติวงเงินสินเชื่อต้องจัดตั้งเป็นวงเงินหรือเป็นรายฉบับแล้วแต่ลักษณะของลูกค้า

8. Leasing Hire/Purchase เป็นการบริการสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการเช่าหรือเช่าซื้อทรัพย์สิน เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการ

โครงการสินเชื่อพิเศษ

เป็นสินเชื่อนโยบายที่ภาครัฐใช้งบประมาณ หรือใช้ความร่วมมือของสถาบันการเงินของรัฐหรือใช้หน่วยงานของรัฐประสานกันเพื่อสนองนโยบายของภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหรือเพิ่มศักยภาพให้กับวิสาหกิจฯแขนงต่างๆ ที่มีปัญหาและต้องการพัฒนาเพื่อยกระดับปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าโลกทั้งในด้านคุณภาพ การลดต้นทุนรวมทั้งคงสภาพการจ้างงานไว้ได้ ซึ่งมีสินเชื่อที่ใช้สนับสนุนโครงการต่างๆดังต่อไปนี้

1. **สินเชื่อธุรกิจแฟรนไชส์** เพื่อให้สินเชื่อแก่ผู้ให้สิทธิในธุรกิจแฟรนไชส์และผู้รับสิทธิที่ผ่านการคัดเลือกแล้วว่ามีคุณสมบัติตามเกณฑ์ โดย วงเงินสินเชื่อสำหรับผู้ให้สิทธิผู้ได้รายละเอียดไม่เกิน 100 ล้านบาท และผู้รับสิทธิผู้ได้ไม่เกินวงเงิน 3 ล้านบาท

2. **โครงการฟื้นฟูสถานประกอบการขนาดเล็กหลังประสบอุทกภัย** เพื่อให้ผู้ประกอบการที่ได้รับบบความเสียหายจากอุทกภัยและผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ขึ้นทะเบียนสมาชิกกับสำนักงานประกันสังคม โดยมีวงเงินสินเชื่อรายละเอียด 2 แสน- 2 ล้านบาท

3. **สินเชื่อเพื่อเตรียมการส่งออก** เป็นบริการสินเชื่อระยะสั้นเพื่อผู้ส่งออกโดยผู้ส่งออกมา L/C มาประกอบในการขอออกตั๋ว วงเงินที่ทำ Packing Credit แต่ละครั้งไม่เกินร้อยละ 80 ของมูลค่า ใน L/C

4. **สินเชื่อ Fast Track** เพื่อให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการรายย่อยทั้งที่มีกิจการอยู่แล้วหรือตั้งกิจการใหม่ที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ของหน่วยงานภาครัฐ หรือผู้ประกอบการ/ประชาชนทั่วไปโดยมี

วงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 5 หมื่น-5 แสนบาท ไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ประกันค้ำและผู้กู้สามารถเบิกจ่ายเงินกู้ได้ภายใน 4 วัน (ภายหลังยื่นหลักฐานเอกสารครบถ้วน)

5. **สินเชื่อสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยว** เพื่อให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่เป็นสมาชิกของสมาคมท่องเที่ยวที่มีข้อตกลงกับทาง ธพว.ซึ่งได้รับผลกระทบจากสงครามอิรัก-สหรัฐและการระบาดของโรคนาร์ส โดยให้หลักประกันเป็นบุคคล/นิติบุคคล หรือเงินฝาก/ตั๋วสัญญาใช้เงินค้ำประกัน โดยมีวงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 3 แสน- 5 ล้านบาท

6. **บริการร่วมลงทุน (Venture Capital)** เป็นการให้การสนับสนุนทางการเงินในรูปแบบของการเข้าร่วมลงทุนในกิจการ SMEs เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความเข้มแข็งทางการเงินแก่กิจการ ตลอดจนให้การปรึกษาแนะนำการดำเนินธุรกิจ ทั้ง SMEs ที่เป็นธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมและภาคการค้าทุกประเภท โดยเฉพาะธุรกิจที่มีนวัตกรรม สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการและระบบเศรษฐกิจ โดย ธพว.จะเข้าถือหุ้นในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 20 ของทุนจดทะเบียน ระยะเวลาการลงทุนไม่เกิน 10 ปี

6. บทบาทด้านอื่น

การดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นั้น นอกจากจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศแล้ว ยังมีบริการและให้ความช่วยเหลือทางด้านอื่นๆแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอีก ดังต่อไปนี้

1. **การให้คำปรึกษาแนะนำ** เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ ตลอดจนการวิเคราะห์แก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยจัดแบ่งได้เป็น 2 ระยะ กล่าวคือ

1.1 บริการให้คำแนะนำก่อนให้การสนับสนุนทางการเงิน สำหรับผู้ประกอบการทั่วไป เพื่อให้สามารถจัดทำแผนธุรกิจที่ดีและมีความเป็นไปได้สูง ตลอดจนสามารถนำเสนอขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้

1.2 บริการที่ปรึกษาแนะนำหลังบริการทางการเงิน สำหรับลูกค้าที่ขอสินเชื่อจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยแล้ว เพื่อปรับปรุงกิจการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ ทั้งในรูปของบริการข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ จดหมาย วารสาร และทาง Internet และการเข้าวิเคราะห์แก้ไขปัญหให้แก่กิจการในเชิงลึก

2. **โครงการความร่วมมือทางการเงินระหว่างธนาคาร เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานราก** โดยมีการประสานความร่วมมือกันระหว่าง 3 ธนาคารของรัฐ คือ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีแนวทางการดำเนินงานร่วมกันคือ

2.1 การเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างกัน ในการเป็น One window-three banks' service ในการให้ความรู้เกี่ยวกับ โครงการและบริการของแต่ละธนาคารระหว่างกัน

2.2 การเชื่อมโยงลูกค้าระหว่างกัน เพื่อส่งต่อคำขอรับสินเชื่อของลูกค้าที่มีความเหมาะสมกับบริการของแต่ละธนาคารระหว่างกันได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลา และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า

2.3 การเชื่อมโยงทางธุรกิจ (Value Chain Development) เป็นการสร้างและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจในระยะยาว

7. ผลการดำเนินงาน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยได้ทำการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยในปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมามีสามารถปล่อยสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือลูกค้าวิสาหกิจทุกประเภทได้ในปริมาณสูงถึง 18,912.18 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2535 มียอดปริมาณสินเชื่อเพียง 574.18 ล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นกว่า 32 เท่าตัว นอกจากนี้ ธนาคารยังได้มีการบริการให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงกิจการวิสาหกิจ ในเรื่องของการจัดทำแผนธุรกิจแก่ผู้ประกอบการจำนวน 180 กิจการ และมีการฝึกอบรมทายาทของธุรกิจเพื่อให้คนรุ่นใหม่ที่ได้รับการอบรมสามารถวางกลยุทธ์ทางธุรกิจ และสามารถนำไปประกอบการพิจารณา สินเชื่อของสถาบันการเงินได้เป็นระบบและง่ายขึ้น ในจำนวน 1,386 กิจการในปีที่ผ่านมาดังกล่าวด้วย โดยการเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินเชื่อในแต่ละปีระหว่าง พ.ศ. 2535-2545 สามารถแสดงได้ตามตารางที่ 4.2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 การเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
แห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2535	574.18	-
2536	997.22	73.68
2537	1,112.09	11.52
2538	4,284.87	285.30
2539	7,700.99	79.73
2540	8,987.65	16.71
2541	10,090.77	12.27
2542	12,194.27	20.85
2543	13,010.07	6.69
2544	14,046.40	7.97
2545	18,912.18	34.64
อัตราเฉลี่ย	8,355.52	54.93

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย *รายงานประจำปี*
กรุงเทพมหานคร 2535-2545

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่า ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดในแต่ละปี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2538 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 285.30 เมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อในปี พ.ศ. 2535 ทั้งนี้เป็นเพราะในปี พ.ศ. 2538 เป็นปีที่อยู่ในช่วงเริ่มดำเนินงานอย่างเต็มที่ หลังจากธนาคารถูกยกระดับการดำเนินงาน จากสำนักธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมมาเป็นบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และมีการ เพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 300 ล้านบาท หลังจากมีทุนดำเนินงานเพียงไม่กี่สิบล้านบาทตามที่ได้รับ จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม จึงทำให้ในปี พ.ศ. 2538 ธนาคารในขณะนั้น มียอดปริมาณสินเชื่อถึงกว่า 4,284.87 ล้านบาท ขณะที่ปริมาณสินเชื่อในปี พ.ศ. 2535 มีเพียง 574.18 ล้านบาท เท่านั้น

อย่างไรก็ดี ผลของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ได้ทำให้อัตราการ ขยายตัวของปริมาณสินเชื่อลดลงเหลือเพียงร้อยละ 16.71 และ 12.27 ในปี พ.ศ. 2540 และ 2541 ตามลำดับ ก่อนที่จะกระเตื้องขึ้นเล็กน้อยเท่ากับร้อยละ 20.85 ในปี พ.ศ. 2542 จากการที่ธนาคารใน สถานะบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมในขณะนั้น ได้รับการเพิ่มทุนจดทะเบียนจาก กระทรวงการคลังเป็นเงิน 2,500 ล้านบาท ทำให้มีทุนจดทะเบียนรวมเป็น 2,800 ล้านบาท มีเงินทุน เพียงพอที่จะขยายการปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น รวมถึงในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารสามารถขยายการ ปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้าได้มากขึ้นเป็นร้อยละ 34.64 และคาดว่าในปีต่อไป ธนาคารจะยังคงมี แนวโน้มของปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีเหตุผลมาจากการสนับสนุนของรัฐบาลใน การทยอยเพิ่มทุนจดทะเบียนเช่นเดียวกัน หลังจากถูกยกระดับจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม ขนาดย่อม มาเป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในปีดังกล่าว ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 กำหนดให้ธนาคารมีทุนจดทะเบียนถึง 10,000 ล้านบาท ด้วยเหตุนี้ จากเหตุผลดังกล่าวจึง ทำให้ในระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 ธนาคารมียอดปริมาณสินเชื่อที่เติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมี อัตราขยายตัวเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 54.93 ต่อปี ตามตารางที่ 4.2 ข้างต้น

จากการที่ธนาคารมีปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535- 2545 นั้น ก็ได้ทำให้ธนาคารมีต้นทุนในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งต้นทุนการกู้ยืม เงินมาปล่อยสินเชื่อของธนาคาร ต้นทุนการดำเนินงานต่างๆ และหนี้สงสัยจะสูญที่มีแนวโน้มเพิ่ม สูงขึ้น

โดยโครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคาร ประกอบไปด้วย

- 1) ต้นทุนเงินทุน
- 2) ต้นทุนดำเนินงาน

- 3) ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

7.1 ต้นทุนเงินทุน

เป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด จากการปล่อยสินเชื่อของธนาคารในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา จากตารางที่ 4.3 พบว่า มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.87 โดยเฉลี่ยต่อปริมาณสินเชื่อ โดยมีพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2535-2537 ธนาคารไม่มีต้นทุนการกู้ยืมเงินเพื่อมาปล่อยสินเชื่อ ทั้งนี้เป็นเพราะในช่วงเวลาดังกล่าวธนาคารในสถานะบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมในขณะนั้น ได้รับการเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็นเงิน 300 ล้านบาท ทำให้ธนาคารมีทุนการดำเนินงานที่เพียงพอในการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าในช่วงเวลาดังกล่าว โดยธนาคารมีปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาท จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2541 ธนาคารมียอดปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นเกินหนึ่งหมื่นล้านบาทเป็นครั้งแรก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารมียอดปริมาณสินเชื่อถึงกว่า 18,000 ล้านบาท ทำให้ช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 ธนาคารมีการกู้เงินมาใช้ในการปล่อยสินเชื่อในแต่ละปี ในอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 17.65 ต่อปี โดยเริ่มมีการกู้ยืมเงินมาปล่อยสินเชื่อในปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา

จากการที่ธนาคารมีการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อในปี พ.ศ. 2541 เป็นอย่างมาก นั้น ทำให้ต้นทุนในการกู้เงินของธนาคารเพิ่มสูงขึ้นมากด้วย โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ถึงร้อยละ 120.94 หรือกว่าเท่าตัว ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะในปีดังกล่าว อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินได้มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นมาก อันเนื่องมาจากความตึงตัวในตลาดการเงินจากผลของวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจกลางปี พ.ศ. 2540 จึงทำให้ธนาคารมีต้นทุนการกู้ยืมเงินที่สูงขึ้นไปด้วย ขณะที่ในปี พ.ศ. 2542-2544 ธนาคารมีต้นทุนการกู้เงินที่ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการที่ธนาคารในสถานะบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมในขณะนั้น ได้รับการเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็นจำนวนถึง 2,500 ล้านบาท ทำให้ธนาคารมีทุนดำเนินงานที่เพียงพอในการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินกู้ยืมจากตลาดการเงินมากนัก จึงส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ธนาคารมีต้นทุนเงินกู้ที่ลดลง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารก็ได้กลับมามีต้นทุนเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นอีกครั้ง หลังจากที่ได้ออกยกระดับจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมมาเป็นธนาคาร ในปีดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน และมีการตั้งเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อในระดับสูงเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการเร่งรัดสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐบาล

ตารางที่ 4.3 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนเงินทุนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
แห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	ต้นทุนเงินทุน (ล้านบาท)	ร้อยละต่อ ปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2535	574.18	-	-	-
2536	997.22	-	-	-
2537	1,112.09	-	-	-
2538	4,284.87	82.24	1.92	-
2539	7,700.99	94.71	1.23	15.16
2540	8,987.65	107.73	1.20	13.75
2541	10,090.77	238.02	2.36	120.94
2542	12,194.27	127.16	1.04	-46.58
2543	13,010.07	82.48	0.63	-35.13
2544	14,046.40	61.48	0.44	-25.47
2545	18,912.18	143.75	0.76	133.84
อัตราเฉลี่ย	8,355.52	85.23	0.87	17.65

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี
กรุงเทพมหานคร 2535-2545

7.2 ต้นทุนการดำเนินงาน

ถือเป็นต้นทุนที่สำคัญที่สุดในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา โดยคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 1.11 ของปริมาณสินเชื่อ ซึ่งจากตารางที่ 4.4 จะพบว่า ช่วงที่ธนาคารมีปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในปี พ.ศ. 2536 และ 2545 นั้น ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่สูงขึ้นตามไปด้วย โดยในปี พ.ศ. 2536 ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานกว่า 18 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีเพียงประมาณ 8 ล้านบาท เท่านั้น หรือคิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 138.32 หรือกว่าเท่าตัว นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารมีการเร่งรัดการปล่อยสินเชื่อมาก ก็ได้ส่งผลทำให้ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นมากด้วยเช่นกัน โดยมีต้นทุนการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 350 ล้านบาท หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 185.46 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 ซึ่งมีต้นทุนการดำเนินงานเท่ากับ 122.68 ล้านบาท ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตามปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวธนาคารมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการดำเนินงานคิดเป็นอัตราร้อยละเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.06 ต่อปี

ตารางที่ 4.4 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	ต้นทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	ร้อยละต่อ ปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2535	574.18	7.91	1.38	-
2536	997.22	18.84	1.89	138.32
2537	1,112.09	28.04	2.52	48.81
2538	4,284.87	34.01	0.79	21.26
2539	7,700.99	48.75	0.63	43.37
2540	8,987.65	53.62	0.60	9.98
2541	10,090.77	56.90	0.56	6.11
2542	12,194.27	68.93	0.57	21.16
2543	13,010.07	70.55	0.54	2.34
2544	14,046.40	122.68	0.87	73.90
2545	18,912.18	350.20	1.85	185.46
อัตราเฉลี่ย	8,355.52	78.22	1.11	50.06

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี
กรุงเทพมหานคร 2535-2545

7.3 ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันการเงินที่เป็นปัญหาหลักหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ก็คือ การที่ระบบสถาบันการเงินประสบปัญหาหนี้เสีย หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระดับสูง ทำให้สถาบันการเงินประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องในการดำเนินงาน จนต้องมีการเพิ่มทุนหรือต้องประสบปัญหาทางด้านความมั่นคงและขาดความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชนผู้ฝากเงิน จนทำให้กิจการต้องประสบปัญหาการระดมทุนจากผู้ฝากเงิน หรือการกู้เงินจากผู้ให้กู้มาใช้ในการดำเนินงาน ดังนั้น การควบคุมจัดการหนี้เสีย หรือหนี้ที่สงสัยจะสูญให้อยู่ในระดับที่ไม่มากเกินไปนัก จะช่วยให้ธนาคารไม่ต้องประสบกับปัญหาความมั่นคงและสามารถอยู่รอดในธุรกิจต่อไปได้

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นได้ว่า ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารมีสัดส่วนคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 0.94 ของปริมาณสินเชื่อ มากเป็นลำดับสองในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เช่นเดียวกับต้นทุนการดำเนินงานของธนาคาร แต่มีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยที่สูงกว่า คือ ร้อยละ 73.19 ต่อปี ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว จะพบว่า ช่วงที่ ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540-2542 มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 183.04 ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยถึงกว่าเท่าตัว ทั้งนี้เป็นเพราะอยู่ในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้การติดตามหนี้และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้คืนทำได้ไม่มากนัก จึงส่งผลให้หนี้สงสัยจะสูญในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542 มีการเพิ่มขึ้นในระดับสูง แต่หลังจากนั้นธนาคารได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียอย่างจริงจังต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปี พ.ศ. 2544 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น รวมถึงในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารมีการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อมาก ทำให้อัตราการเพิ่มของต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญมีอัตราลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านี้ เช่นกัน

ตารางที่ 4.5 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545

ปี พ.ศ.	ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	ต้นทุนหนี้สูญ และค่าเผื่อหนี้ สงสัยจะสูญ (ล้านบาท)	ร้อยละต่อ ปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2535	574.18	2.31	0.40	-
2536	997.22	2.60	0.26	12.49
2537	1,112.09	5.37	0.48	106.94
2538	4,284.87	7.80	0.18	48.57
2539	7,700.99	11.43	0.15	43.32
2540	8,987.65	33.29	0.37	191.22
2541	10,090.77	65.09	0.65	95.53
2542	12,194.27	235.84	1.93	262.36
2543	13,010.07	273.50	2.10	15.97
2544	14,046.40	273.50	1.95	-
2545	18,912.18	351.83	1.86	28.64
อัตราเฉลี่ย	8,355.52	114.78	0.94	73.19

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี
กรุงเทพมหานคร 2535-2545

8. เปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เพื่อให้การศึกษาสภาพการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเป็นไปอย่างชัดเจน จึงได้นำเอาสถาบันการเงินอื่นมาเปรียบเทียบ โดยในงานวิจัยนี้ได้เลือกเอาข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) มาเป็นตัวแทนในการศึกษา เนื่องจากมีสภาพการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน คือ การปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้ารายย่อย อันได้แก่ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร อีกทั้งยังเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของภาครัฐ เหมือนกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยงานวิจัยในส่วนนี้ได้ทำการเปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของทั้งสองธนาคารนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2545 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 ต้นทุนการให้สินเชื่อเฉลี่ย

ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2540 พบว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ ร้อยละ 77.82 มากกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีอัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อ เพียงร้อยละ 20.58 เท่านั้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะ ในปี พ.ศ. 2536 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 300 ล้านบาท ทำให้มีเงินทุนเพียงพอที่จะใช้ปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น และยังช่วยให้ไม่ต้องเสียดำค่าใช้จ่ายในส่วน of ต้นทุนเงินทุนจนถึงปี พ.ศ. 2537 ด้วย อย่างไรก็ตาม การเร่งปล่อยสินเชื่อในปี พ.ศ. 2538 ที่มีอัตราการขยายตัวถึงร้อยละ 285.30 ก็ได้ทำให้ธนาคารจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาใช้ในการปล่อยสินเชื่อ ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมาและเริ่มมีสัดส่วนมากกว่าค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีต้นทุนเฉลี่ยเงินทุนลดลงจากร้อยละ 7.36 ในปี พ.ศ. 2537 เหลือร้อยละ 6.61 ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนเงินทุนนี้เอง ถือเป็นค่าใช้จ่ายหลักที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 21.91 ในปี พ.ศ. 2540 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2535 ดังตารางที่ 4.6

ส่วนต้นทุนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้แก่ ต้นทุนดำเนินงานและค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ พบว่าในช่วงก่อนเกิดวิกฤตระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2540 พบว่า ธนาคารยังสามารถบริหาร

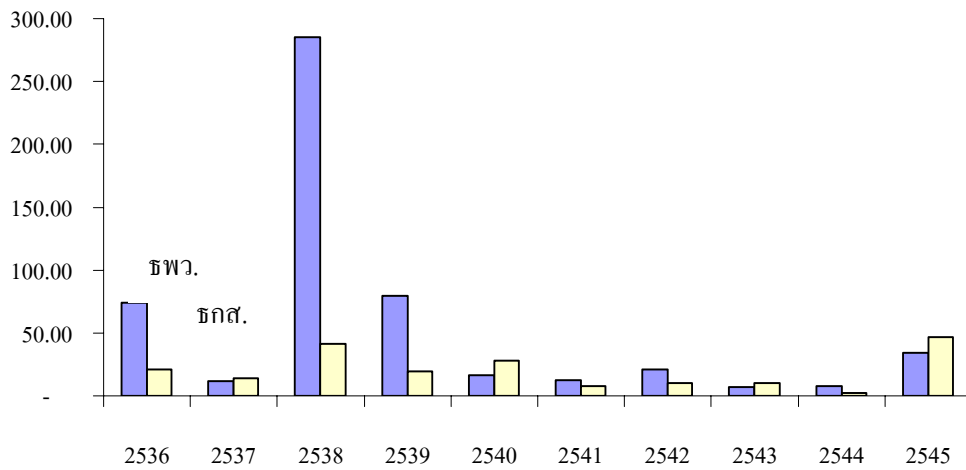
จัดการต้นทุนทั้งสองประเภทได้ดี เพราะต้นทุนดำเนินงานลดลงจากร้อยละ 1.38 ในปี พ.ศ. 2535 เหลือร้อยละ 0.60 ในปี พ.ศ. 2540 ขณะที่ค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสูญและหนี้สูญ ลดลงจากร้อยละ 0.40 เหลือร้อยละ 0.37 ทำให้ภาพรวมแล้วในช่วงก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ธนาคารยังมีต้นทุนเฉลี่ยในการปล่อยสินเชื่อต่ำกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เท่ากับร้อยละ 2.34 และ 10.57 ของปริมาณสินเชื่อ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.6 และภาพที่ 4.1- 4.2

อย่างไรก็ตาม ภายหลังเกิดวิกฤติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา พบว่า อัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อของทั้งสองธนาคารได้ลดลง โดยธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ลดลงจากเฉลี่ยร้อยละ 77.82 เหลือ 54.93 ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ลดลงจากร้อยละ 20.58 เหลือ 20.14 นอกจากนี้ วิกฤติเศรษฐกิจยังส่งผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยจาก 2.34 บาท ก่อนเกิดวิกฤติ เป็น 3.62 บาท หรือเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 50 หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2535 – 2545) มีค่าเท่ากับ 2.92 บาท แต่ยังคงต่ำกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ 10.37 บาท ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีการเร่งปล่อยสินเชื่อตามนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้ฟื้นตัว ประกอบกับการที่ธนาคารได้รับการเพิ่มทุนอีกครั้งในปี พ.ศ. 2542 เป็นจำนวนถึง 2,500 ล้านบาท (รวมเป็นเงินกองทุน 2,800 ล้านบาท) จึงมีเงินทุนเพิ่มขึ้นมากเพียงพอที่จะใช้ในการปล่อยสินเชื่อ ทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2545 มีอัตราการขยายตัวกว่าร้อยละ 34 ในขณะที่อัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงก่อนเกิดวิกฤติ

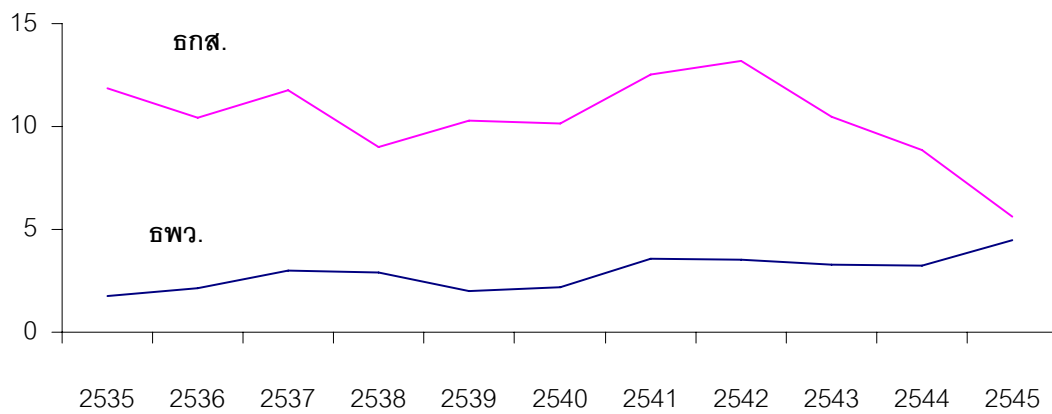
อย่างไรก็ดี จากการเร่งขยายสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยนี้เอง ได้ทำให้สัดส่วนหนี้สงฆ์จะสูญของธนาคารปรับตัวเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จาก ต้นทุนในส่วนของค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสูญและหนี้สูญ เป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนมากที่สุด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ยังทำให้ต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2544 และ 2545 มีสัดส่วนมากเป็นอันดับสอง รองมาจากค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสูญและหนี้สูญ ขณะที่ต้นทุนเงินทุนที่มีสัดส่วนมากเป็นลำดับสองในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ได้ปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง จนมีสัดส่วนน้อยที่สุดในปี พ.ศ. 2544 และ 2545 ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำ และการที่

ธนาคารได้รับการเพิ่มทุนในปี พ.ศ. 2542 ได้ทำให้ความจำเป็นในการพึ่งพาแหล่งทุนภายนอกลดน้อยลง ธนาคารจึงสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้ และมีผลทำให้ต้นทุนเงินทุนของธนาคารปรับลดอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา

ในส่วน of ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า ช่วง 11 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545 ต้นทุนเงินทุน ถือเป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนมากที่สุดมาโดยตลอด รองลงมา ได้แก่ ต้นทุนการดำเนินงานที่มีสัดส่วนมากเป็นอันดับสอง และต้นทุนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในต้นทุนทุกประเภทที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการลูกหนี้ดีกว่า โดยต้นทุนหนี้เสียเริ่มมีสัดส่วนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด จากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.05 ขณะที่ต้นทุนหนี้เสียของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ยังคงทรงตัว หรือลดลงเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.86 ตามตารางที่ 4.7

ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อของ
๓พว. และ ๓กส. (ร้อยละ)

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ (ต่อปริมาณสินเชื่อ
100 บาท) ของ ๓พว. และ ๓กส.

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ (ต่อปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท) และ อัตราการเปลี่ยนแปลง ปริมาณสินเชื่อของ ธพว. และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545

ปี พ.ศ.	ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ (ร้อยละ)		อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อ (ร้อยละ)	
	ธพว.	ธกส.	ธพว.	ธกส.
2535	1.78	11.87	-	-
2536	2.15	10.41	73.68	20.98
2537	3.00	11.74	11.52	13.85
2538	2.90	8.99	285.30	41.18
2539	2.01	10.28	79.73	19.69
2540	2.17	10.13	16.71	27.83
เฉลี่ย	2.34	10.57	77.82	20.58
2541	3.57	12.53	12.27	8.05
2542	3.54	13.19	20.85	10.06
2543	3.28	10.50	6.69	10.49
2544	3.26	8.85	7.79	2.47
2545	4.47	5.60	34.64	46.83
เฉลี่ย	3.62	10.13	16.45	15.58
เฉลี่ย	2.92	10.37	54.93	20.14
(2535-2545)				

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานงบดุลและงบกำไร

ขาดทุน กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน

กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบประเภทของต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อในแต่ละประเภท (ต่อปริมาณ
การให้สินเชื่อ 100 บาท) ของ ธพว. และ ธกส.ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545

หน่วย : บาท

ปี พ.ศ.	ต้นทุนเฉลี่ยเงินทุน		ต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย		ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญและ หนี้สูญเฉลี่ย		รวม	
	ธพว.	ธกส.	ธพว.	ธกส.	ธพว.	ธกส.	ธพว.	ธกส.
2535	-	8.50	1.38	3.02	0.40	0.35	1.78	11.87
2536	-	6.6	1.89	3.22	0.26	0.59	2.15	10.41
2537	-	7.36	2.52	3.82	0.48	0.55	3.00	11.74
2538	1.92	5.87	0.79	3.10	0.18	0.03	2.90	8.99
2539	1.23	7.06	0.63	2.9	0.15	0.33	2.01	10.28
2540	1.20	6.61	0.60	2.58	0.37	0.94	2.17	10.13
เฉลี่ย	0.73	7.00	1.30	3.11	0.31	0.47	2.34	10.57
2541	2.36	8.37	0.56	2.67	0.65	1.5	3.57	12.53
2542	1.04	7.92	0.57	2.9	1.93	2.37	3.54	13.19
2543	0.63	5.34	0.54	2.66	2.10	2.51	3.28	10.50
2544	0.44	4.40	0.87	2.83	1.95	1.62	3.26	8.85
2545	0.76	2.39	1.85	2.15	1.86	1.05	4.47	5.60
เฉลี่ย	1.04	5.68	0.87	2.64	1.70	1.81	3.62	10.13
เฉลี่ย								
2535-								
2545	0.87	6.40	1.11	2.90	0.94	1.08	2.92	10.37

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานงบดุลและงบกำไร

ขาดทุน กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน

กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

8.2 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อ

เพื่อให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญของต้นทุนการให้สินเชื่อแต่ละประเภท รวมถึงเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบ ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยอย่างชัดเจน จึงทำการวิเคราะห์ลงในรายละเอียดของต้นทุนการให้สินเชื่อแต่ละประเภท ประกอบด้วย ต้นทุนเงินทุน ต้นทุนดำเนินงาน และต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาตารางที่ 4.8 จะพบว่า ในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยต่ำกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท จะมีต้นทุนในส่วนนี้เท่ากับ 0.87 และ 6.40 บาท ตามลำดับ รวมถึงเมื่อจำแนกตามช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พึ่งพาแหล่งทุนภายนอกที่ต้องเสียดอกเบี้ยเพียงแหล่งเดียว เท่านั้นคือ การกู้ยืมเงินจากหน่วยงานอื่นๆ ยังไม่มีการเปิดรับฝากเงินจากประชาชน เนื่องจากกฎหมายยังไม่อนุญาตให้กระทำได้ รวมไม่สามารถทำการปรัวรรตเงินตราต่างประเทศได้ด้วย ดังนั้นในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2535 – 2540 ธนาคารจึงมีต้นทุนเงินทุนในระดับต่ำ โดยส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ในขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการระดมเงินทุนทั้งการกู้ยืมเงิน และการรับฝากเงินจากเกษตรกรและประชาชนทั่วไป รวมถึงมีการปรัวรรตเงินตราต่างประเทศ ทำให้เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 รัฐบาลมีการลดตัวค่าเงินบาท ซึ่งมีผลทำให้เงินบาทอ่อนค่าลงมากกว่าร้อยละ 50 จึงทำให้ภายหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการขาดทุนจากการปรัวรรตเงินตราสูงถึง 9.33 บาท เมื่อเทียบกับช่วงก่อนเกิดวิกฤติที่มีการขาดทุนเพียง 3 บาท เท่านั้น ขณะที่อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินช่วงก่อนจนถึงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ก็ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อขณะนั้นอยู่ในระดับสูง จึงส่งผลทำให้ต้นทุนด้านเงินทุนของธนาคารสูงขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะดอกเบี้ยเงินรับฝากจากประชาชน ซึ่งเป็นแหล่งพึ่งพาที่สำคัญ ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 – 2545 หรือทั้งในช่วงเกิดและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงมีต้นทุนเงินทุนที่สูงกว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 4.3

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย (ต่อปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท)
ของธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545

หน่วย : บาท

ประเภทของต้นทุน	ธพว.		ธกส.	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ปี 2535 - 2540 (ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ)				
ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	-	-	4.99	71.29
ดอกเบี้ยเงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน	0.73	100.00	1.80	25.71
ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา	-	-	0.21	3.00
รวมต้นทุนเงินทุน	0.73	100.00	7.00	100.00
ปี 2541 – 2545 (หลังวิกฤติเศรษฐกิจ)				
ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	-	-	3.23	56.87
ดอกเบี้ยเงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน	1.04	100.00	1.92	33.80
ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา	-	-	0.53	9.33
รวมต้นทุนเงินทุน	1.04	100.00	5.68	100.00
ปี 2535 – 2545 (รวม 11 ปี)				
ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	-	-	4.19	65.47
ดอกเบี้ยเงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน	0.87	100.00	1.86	29.06
ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา	-	-	0.35	5.47
รวมต้นทุนเงินทุน	0.87	100.00	6.40	100.00

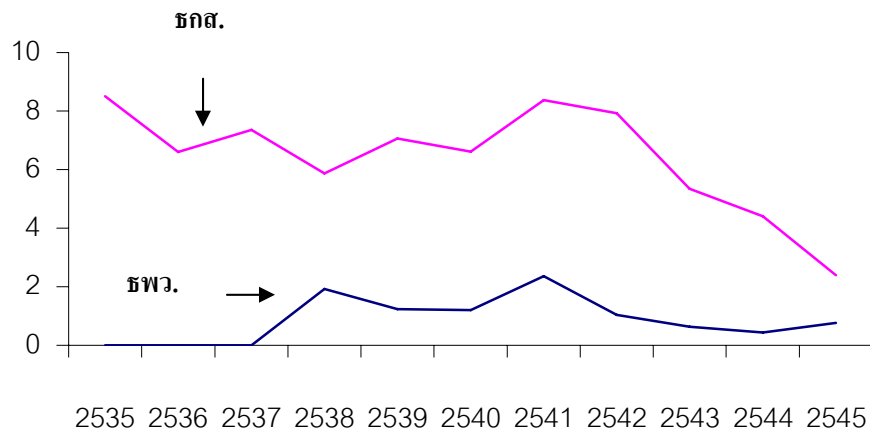
ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานงบดุลและงบกำไร

ขาดทุน กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน

กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.3 เปรียบเทียบต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินเชื่อ 100 บาท)
ของ ฐพว. และ ฐกส.

ต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย

องค์ประกอบของต้นทุนการดำเนินงาน ในงานวิจัยนี้สามารถจำแนกออกเป็นค่าใช้จ่ายหลักๆได้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. เงินเดือน ค่าจ้าง และผลประโยชน์เพิ่มอื่นๆ ได้แก่ สวัสดิการ โบนัส รวมถึงค่าตอบแทนต่างๆทั้งในส่วนของพนักงานและกรรมการ
2. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และสิทธิการเช่าตัดบัญชี
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายเดินทาง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบต้นทุนการดำเนินงานโดยเปรียบเทียบของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545 (ตามตารางที่ 4.9) แล้ว จะพบว่า สัดส่วนของเงินเดือน ค่าจ้าง และผลประโยชน์เพิ่ม ถือเป็นต้นทุนหลักในต้นทุนการดำเนินงานของทั้งสองธนาคาร โดยธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีสัดส่วนที่มากกว่าเท่ากับร้อยละ 67.57 และ 64.48 ของต้นทุนดำเนินงาน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานของธุรกิจธนาคาร ซึ่งเป็นธุรกิจประเภทบริการ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายดำเนินงานในส่วนนี้ จึงสูงกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงานประเภทอื่น ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์นั้น พบว่า ธนาคารมีสัดส่วนต้นทุนในส่วนนี้มากกว่า คิดเป็นร้อยละ 23.42 ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 12.41 เท่านั้น ซึ่งเป็นเพราะในช่วงเวลาดังกล่าว ธนาคารอยู่ในช่วงเริ่มต้นในการยกระดับการดำเนินงานจากสถาบันการเงินที่มีขนาดเล็ก มีเงินทุนไม่มากนัก มาเป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการช่วยเหลือผู้ประกอบการอย่างเต็มรูปแบบตามนโยบายของรัฐบาล จำเป็นจะต้องมีการทยอยเปิดสาขาไปยังพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศในแต่ละปี เพื่อให้บริการครอบคลุมลูกค้ามากที่สุด จึงมีต้นทุนด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์สำนักงานต่างๆมากกว่า ส่วนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จึงเพิ่มขึ้นไม่มากนักในช่วงเวลาที่ทำการวิจัย แต่จะไปเพิ่มในส่วน of ค่าใช้จ่ายอื่นๆ แทน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 23.11 มากกว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ที่มีสัดส่วนเท่ากับ ร้อยละ 9.01

หากเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานทั้งหมดโดยคิดเฉลี่ยต่อปริมาณการปล่อยสินเชื่อ 100 บาท ของทั้งสองธนาคาร ในช่วงปี พ.ศ. 2535 – 2545 แล้ว จะเห็นได้ว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จะมีต้นทุนการดำเนินงานเฉลี่ยน้อยกว่า

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีต้นทุน เท่ากับ 1.11 และ 2.90 บาท ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาในส่วนของรายละเอียดแล้ว ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีองค์ประกอบของค่าใช้จ่ายดำเนินงานทุกประเภทต่ำกว่าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง และผลประโยชน์เพิ่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ดังแสดงในภาพที่ 4.4

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย (ต่อปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท) ของ ธพว. และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545

หน่วย : บาท

ประเภทของต้นทุน	ธพว.		ธกส.	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ปี 2535 - 2540 (ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ)				
เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	0.85	65.39	1.92	61.74
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่และอุปกรณ์	0.34	26.15	0.37	11.90
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.11	8.46	0.82	26.36
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	1.30	100.00	3.11	100.00
ปี 2541 – 2545 (หลังวิกฤติเศรษฐกิจ)				
เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	0.74	85.06	1.81	68.56
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่และอุปกรณ์	0.05	5.74	0.34	12.88
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.08	9.20	0.49	18.56
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	0.87	100.00	2.64	100.00
ปี 2535 – 2545 (รวม 11 ปี)				
เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	0.75	67.57	1.87	64.48
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่และอุปกรณ์	0.26	23.42	0.36	12.41
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.10	9.01	0.67	23.11
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	1.11	100.00	2.90	100.00

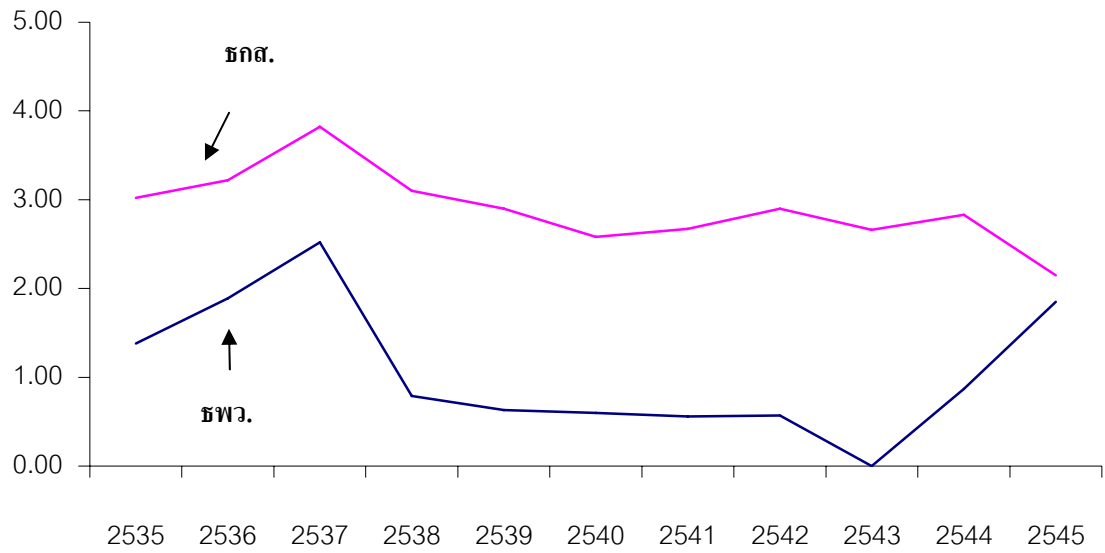
ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานงบดุลและงบ

กำไร ขาดทุน กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน

กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.4 เปรียบเทียบต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินค้า 100 บาท)
ของ ฐพว. และ ฐกส.

ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีต้นทุนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญน้อยกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งในช่วงก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการเร่งขยายปล่อยสินเชื่อของธนาคาร ในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้สัดส่วนต้นทุนหนี้สูญโดยเฉลี่ยของธนาคาร มีสัดส่วนที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการลูกหนี้ดีกว่า โดยเห็นได้จาก ต้นทุนหนี้เสียเริ่มมีสัดส่วนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด จากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.05 ขณะที่ต้นทุนหนี้เสียของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ยังคงทรงตัว หรือลดลงเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.86 ดังแสดงในภาพที่ 4.5 ดังนั้น ในระยะต่อไป ธนาคารควรมีการพัฒนาระบบติดตามหนี้และบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของธนาคารในอนาคต ทั้งนี้เพราะปัจจุบันธนาคารเพิ่งอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงาน เท่านั้น

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบองค์ประกอบของต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย (ต่อปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท) ของ ธพว.และ ธกส. ระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2545

หน่วย : บาท

ประเภทของต้นทุน	ธพว.		ธกส.	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
ปี 2535 - 2540 (ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ)				
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0.31	100.00	0.46	97.87
หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	0.01	2.13
รวมต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0.31	100.00	0.47	100.00
ปี 2541 – 2545 (หลังวิกฤติเศรษฐกิจ)				
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1.70	100.00	1.80	99.45
หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	0.01	0.55
รวมต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	1.70	100.00	1.81	100.00
ปี 2535 – 2545 (รวม 11 ปี)				
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0.94	100.00	1.07	99.07
หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	0.01	0.93
รวมต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0.94	100.00	1.08	100.00

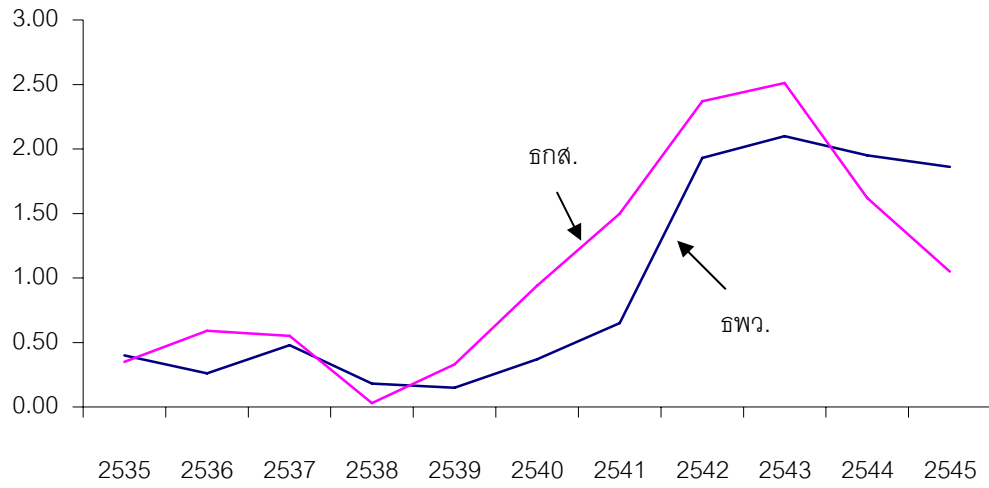
ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานงบดุลและงบ

กำไร ขาดทุน กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน

กรุงเทพมหานคร 2535-2545

หมายเหตุ : จากการคำนวณ

ภาพที่ 4.5 ค่าเพื่อหนีสงฆ์จะสูญและหนีสูญเฉลี่ย (ต่อปริมาณสินค้า 100 บาท)
ของ ฐพว. และ ฐกส.

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ **ส่วนที่ 1** แสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมและปริมาณสินค้า โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลาของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อหารูปแบบสมการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยวิธีการถดถอย (Regression Analysis) จากการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Packages For The Social Science) **ส่วนที่ 2** นำสมการที่ได้มาวิเคราะห์หาจุดที่มีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุดและหาช่วงที่ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด โดยพิจารณาแต่ละธนาคารเพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (LC) กับปริมาณสินค้า

จากรูปแบบฟังก์ชันดังที่แสดงไว้ในบทที่ 2 และจากข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลาที่ทำกรเก็บรวบรวมได้ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2535-2545 (รวมระยะเวลา 11 ปี) สามารถนำมาสร้างเป็นสมการถดถอย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistic Package for the Social Science) ช่วยในการประเมินผล ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอย เปรียบเทียบค่าสถิติระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ค่าสถิติที่วิเคราะห์						
	B	S.E.	Beta	t	Sig.t	Durbin-Watson (n = 11, k = 3)
ธพว.						
Constant	133123.369	70357.473		1.892	.100*	1.903
Q	-.122	.043	-1.006	-2.849	.025**	
Q ²	0.00000002627	.000	3.943	4.818	.002***	
Q ³	-0.0000000000000007482	.000	-2.055	-4.070	.005***	
ธกส.						
Constant	74790496.909	34752889.658		2.152	.068*	1.443
Q	-1.806	.708	-2.523	-2.549	.038**	
Q ²	0.00000001522	.000	8.177	3.779	.007***	
Q ³	-0.0000000000000002647	.000	-4.910	-3.959	.005***	

หมายเหตุ

B คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ หรือค่าจริง
(Unstandardized Coefficients)

S.E. คือ ค่าประมาณของค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยสำหรับแต่ละตัวแปร

Beta คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนมาตรฐาน
(Standardized Coefficients)

t คือ ค่าทางสถิติ

Sig.t คือ ค่านัยสำคัญทางสถิติ t

* คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90

** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

*** คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99

5.1 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (LC) กับปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอย ได้สมการประมาณการฟังก์ชันต้นทุน ดังนี้

$$LC = 133123.369 - 0.122Q + 0.00000002627Q^2 - 0.0000000000000007482Q^3$$

(1.892)* (-2.849)** (4.818)*** (-4.070)***

S.E = 84237.72

R² = 0.991 Adjusted-R² = 0.987

F-statistic = 250.248 Sig.F (P-Value) = .000

Durbin Watson (D.W) = 1.903

ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าสถิติ t-test

*** มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

** มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

* มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ผลการวิเคราะห์จากสมการถดถอย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (R²) เท่ากับ 0.991 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 99.1 กล่าวคือ ปริมาณสินเชื่อ Q, Q² และ Q³ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมการให้สินเชื่อได้ร้อยละ 99.1 และเมื่อนำองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) มาปรับค่า R² แล้ว (Adjusted-R²) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมการให้สินเชื่อได้ เท่ากับ ร้อยละ 98.7 ส่วนค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของทั้งสมการ (S.E) มีค่า เท่ากับ 84,237.72 แสดงว่า ในการคาดการณ์ต้นทุนรวมการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จากสมการนี้ มีค่าคลาดเคลื่อน ± 84,237.72 บาท

ส่วนผลการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการ โดยพิจารณาจากค่า Sig.F (P-Value) มีค่าเท่ากับ .000 แสดงว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 จึงพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ด้วยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวโดยพิจารณาจากค่า Sig.t ซึ่งสามารถสรุปผลได้ว่า การเปลี่ยนแปลง

ของ Q , Q^2 และ Q^3 จะทำให้ต้นทุนการให้สินเชื่อเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และร้อยละ 99 ตามตารางที่ 5.1

เมื่อทดสอบสหสัมพันธ์ในตัว ค่า **Durbin Watson (D.W)** พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.903 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากตาราง ($n = 11, k = 3$) แล้ว ไม่สามารถสรุปผลได้ ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ในข้อมูลก็ได้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลในการวิเคราะห์ยังมีจำนวนน้อย (เรณู สุขารมณ, 2542: 720-732) เพราะระยะเวลาในการดำเนินงานของธนาคารยังไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่น นอกจากนี้ อาจเกิดจากการละเลยตัวแปรบางตัวที่มีส่วนในการกำหนดค่าตัวแปรตามในแบบจำลอง เพราะในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระคือ ปริมาณสินเชื่อ เพียงตัวแปรเดียวในการวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการวิเคราะห์ช่วงการประหยัดต่อขนาด จึงอาจเกิดปัญหาไม่สามารถสรุปผลการทดสอบสหสัมพันธ์ในตัวได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป เมื่อมีจำนวนข้อมูลมากพอ หรือมีการเพิ่มตัวแปรอิสระอื่น เช่น นโยบายรัฐ แล้วจึงทำการทดสอบค่าสถิติ **D.W.** เสียใหม่ นำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับค่าในตาราง เพื่อสรุปผลการทดสอบต่อไปอีกครั้ง

จากสมการต้นทุนการให้สินเชื่อข้างต้น เมื่อแทนค่า Q ในสมการจะได้เส้นกราฟ ดังที่แสดงในภาพที่ 5.1 โดยเส้นกราฟในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา จะมีลักษณะเป็นแบบยกกำลังสาม กล่าวคือ ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อต่ำ ๆ ต้นทุนการให้สินเชื่อจะสูง และเมื่อปริมาณสินเชื่อขยายตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนการให้สินเชื่อจะค่อย ๆ ลดลง จนถึงระดับหนึ่ง เมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นต่อไปอีก ต้นทุนการให้สินเชื่อกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (LC) กับปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ผลการวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอย ได้สมการประมาณการฟังก์ชันต้นทุน ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{LC} &= 74790496.909 - 1.806Q + 0.00000001522Q^2 - 0.000000000000000002647Q^3 \\
 &\quad (2.152)^* \quad (-2.549)** \quad (3.779)*** \quad (-3.959)*** \\
 \\
 \text{S.E} &= 10213083.12 \\
 \text{R}^2 &= 0.980 \quad \text{Adjusted-R}^2 = 0.972 \\
 \text{F-statistic} &= 116.030 \quad \text{Sig.F (P-Value)} = .000 \\
 \text{Durbin Watson (D.W)} &= 1.443
 \end{aligned}$$

ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าสถิติ t-test

- *** มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- ** มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- * มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

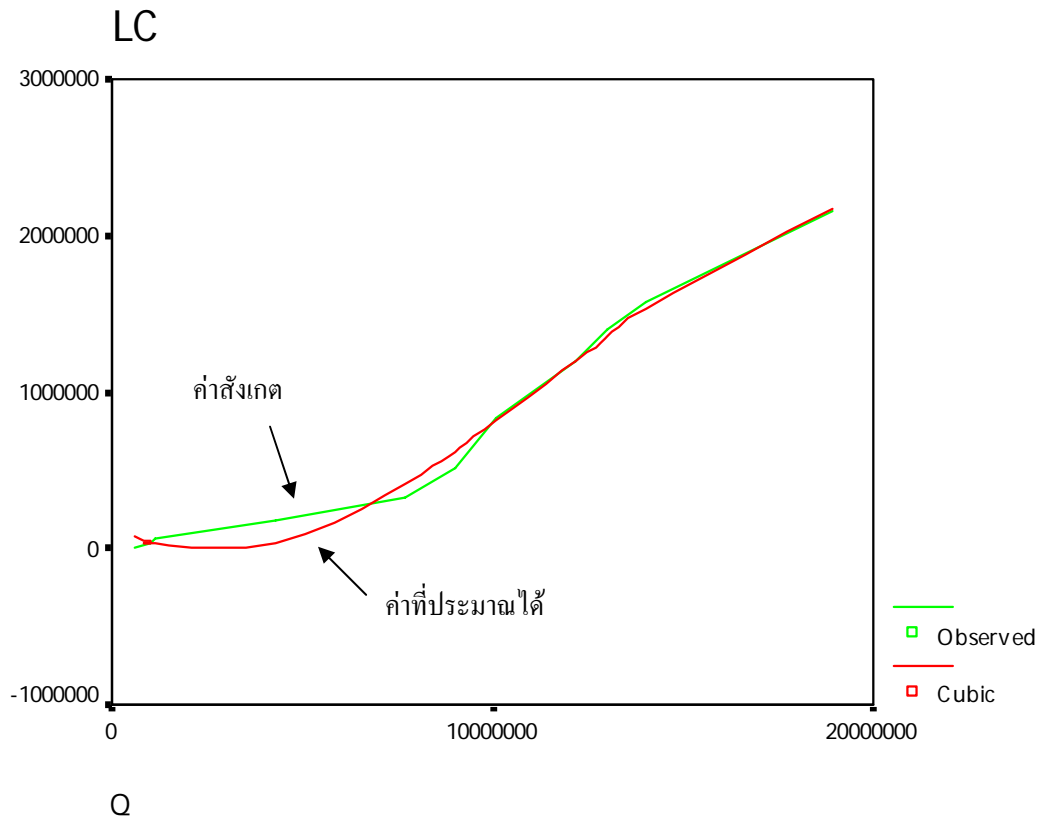
ผลการวิเคราะห์จากสมการถดถอย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนด (R^2) เท่ากับ 0.980 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 98 กล่าวคือ ปริมาณสินเชื่อ Q , Q^2 และ Q^3 สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมการให้สินเชื่อได้ร้อยละ 98 และเมื่อนำองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) มาปรับค่า R^2 แล้ว (Adjusted-R^2) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนรวมการให้สินเชื่อได้ เท่ากับ ร้อยละ 97.2 ส่วนค่าคลาดเคลื่อนมาตรฐานของทั้งสมการ (S.E) มีค่า เท่ากับ 10,213,083.12 แสดงว่า ในการคาดการณ์ต้นทุนรวมการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจากสมการนี้ มีค่าคลาดเคลื่อน $\pm 10,213,083.12$ บาท

ส่วนผลการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการ โดยพิจารณาจากค่า Sig.F (P-Value) มีค่าเท่ากับ .000 แสดงว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 จึงพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ด้วยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวโดยพิจารณาจากค่า Sig.t ซึ่งสามารถสรุปผลได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของ Q , Q^2 และ Q^3 จะทำให้ต้นทุนการให้สินเชื่อเปลี่ยนแปลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และร้อยละ 99 ตามตารางที่ 5.1

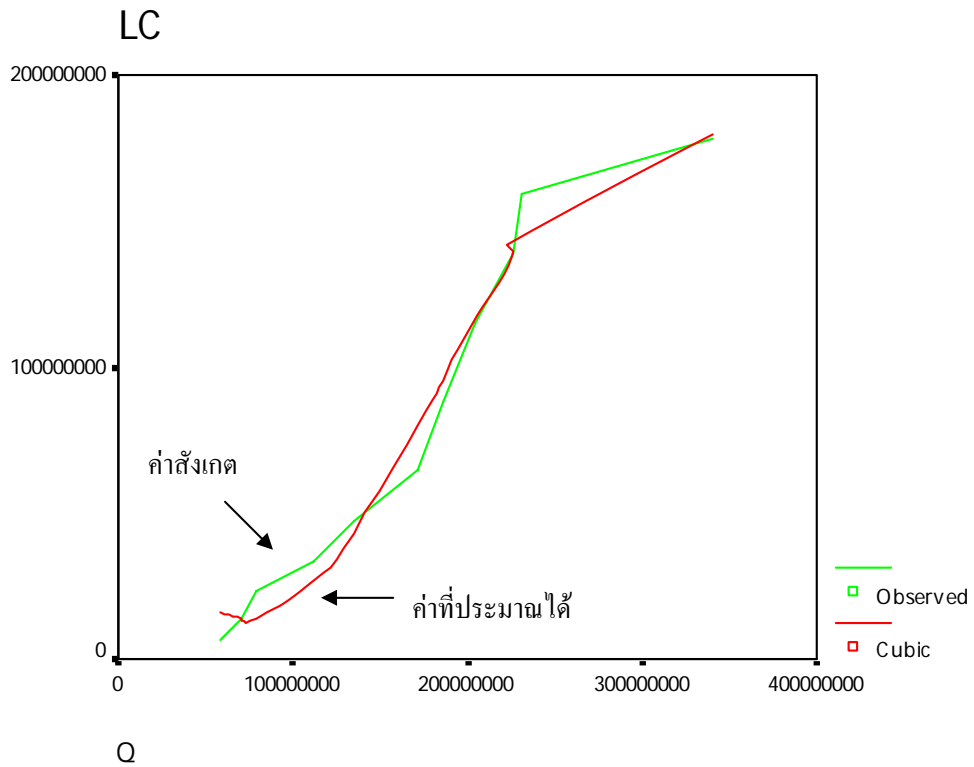
เมื่อทดสอบสหสัมพันธ์ในตัว ค่า Durbin Watson (D.W) พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.443 ซึ่งเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากตาราง ($n = 11, k = 3$) แล้ว ไม่สามารถสรุปผลได้ ซึ่งอาจจะมี

หรือไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ในข้อมูลก็ได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ในการเปรียบเทียบกับข้อมูลเพิ่มเติมของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยที่มีมากขึ้น จึงควรนำข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มาทดสอบ หรือมีการเพิ่มตัวแปรอิสระอื่น เช่น นโยบายรัฐ แล้วจึงทำการทดสอบค่าสถิติ **D.W.** เสียใหม่ นำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับค่าในตาราง เพื่อสรุปผลการทดสอบต่อไปอีกครั้ง

จากสมการต้นทุนการให้สินเชื่อข้างต้น มีลักษณะเป็นแบบยกกำลังสาม เช่นเดียวกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย กล่าวคือ ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อต่ำ ๆ ต้นทุนการให้สินเชื่อจะสูง และเมื่อปริมาณสินเชื่อขยายตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนการให้สินเชื่อจะค่อย ๆ ลดลง จนถึงระดับหนึ่ง เมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นต่อไปอีก ต้นทุนการให้สินเชื่อกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (LC) กับปริมาณสินเชื่อ (Q) ของธนาคาร
พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวม (LC) กับปริมาณสินเชื่อ (Q) ของธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์จุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และช่วงการประหยัดต่อขนาด

จากสมการถดถอยที่ประมาณขึ้นใน ส่วนที่ 1 จะหาสมการต้นทุนเฉลี่ย โดยหารสมการ ต้นทุนรวมการให้สินเชื่อที่ประมาณได้ด้วยปริมาณสินเชื่อ ของแต่ละธนาคารได้ ดังต่อไปนี้

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

$$AC = -0.122 + 0.00000002627Q - 0.00000000000000007482Q^2$$

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

$$AC = -1.806 + 0.00000001522Q - 0.00000000000000002647Q^2$$

และจากสมการต้นทุนเฉลี่ย สามารถหาจุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด โดยการหาอนุพันธ์ สมการต้นทุนเฉลี่ยเมื่อคำนึงถึงปริมาณสินเชื่อ เทียบเท่ากับศูนย์ จะได้ปริมาณสินเชื่อ ณ จุดที่ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด ดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ธนาคาร	ปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (พันบาท)	ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด (พันบาท / ปริมาณสินเชื่อ 1 พันบาท)	ช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาด (พันบาท)
ธพว.	17,555,466.45	0.108591	< 17,555,466.45
ธกส.	287,495,277.67	0.381839	< 287,495,277.67

ที่มา : จากการคำนวณ

จากผลการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบปริมาณสินเชื่อ ณ จุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดของทั้งสองธนาคาร พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 17,555 ล้านบาท ซึ่งเป็นช่วงปริมาณการปล่อยสินเชื่อที่ “น้อยกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 287,495 ล้านบาท ถึงกว่า 16 เท่าตัว

สำหรับต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดของทั้งสองธนาคาร พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีขนาดเล็กกว่า มีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 108.59 บาท (ต่อปริมาณสินเชื่อ 1 พันบาท) ซึ่ง “ต่ำกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 381.84 บาท เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาด พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาด “น้อยกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรคือ ช่วงที่ปริมาณสินเชื่อต่ำกว่า 17,555 ล้านบาท และ 287,495 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ 5.2) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ดี จะเห็นได้ว่า ปริมาณการปล่อยสินเชื่อของทั้งสองธนาคารในปัจจุบันขณะที่ทำการศึกษา อยู่ในช่วงที่ไม่เกิดการประหยัดต่อขนาด โดยในปี พ.ศ.2545 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีปริมาณการให้สินเชื่อ เท่ากับ 18,912 ล้านบาท ส่วนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีปริมาณการให้สินเชื่อ เท่ากับ 339,972 ล้านบาท (ดังแสดงในภาคผนวก ก) ซึ่งมากกว่าช่วงการประหยัดต่อขนาดที่คำนวณได้ในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยสามารถสรุปผลได้ตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษา

1.1.1 สภาพทั่วไปในการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนในการให้สินเชื่อเฉลี่ยของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.1.2 เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมและปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.1.3 เพื่อวัดจากการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) จากผลของความสัมพันธ์ที่ได้ตามข้อ 2) เปรียบเทียบกันระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิอนุกรมเวลาจากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งข้อมูลตัวเลขสถิติจากรายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน และฐานะการเงินของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตั้งแต่รอบปีบัญชี 2534/2535 – 2544/2545 (รวมระยะเวลา 11 ปี) โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา กล่าวคือ ใช้การเปรียบเทียบค่าร้อยละของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปในการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนในการให้สินเชื่อเฉลี่ย

ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมและปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยใช้การวิเคราะห์เชิงถดถอย ทำการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการ แล้วทดสอบค่าต่างๆตามวิธีการทางสถิติ และนำผลของความสัมพันธ์ที่ได้มาหาการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) เปรียบเทียบกันระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.3 ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อเปรียบเทียบระหว่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในที่นี้ ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการประมาณค่าจากฟังก์ชันต้นทุนการผลิตโดยตรง เพื่อให้ได้ค่าสมการต้นทุนการให้สินเชื่อที่เหมาะสม สามารถนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อได้อย่างเหมาะสม รวมถึงค้นหาช่วงการประหยัดต่อขนาด ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

1.3.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อ โดยใช้สมการ $LC = a_1 + \beta_1 Q + \beta_2 Q^2 + \beta_3 Q^3 + e_1$ และทำการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งข้อมูลตัวเลขสถิติจากรายงานกิจการ งบดุล งบกำไรขาดทุน และฐานะการเงินตั้งแต่รอบปีบัญชี 2534/2535 – 2544/2545 (รวมระยะเวลา 11 ปี) ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสมการต้นทุนการให้สินเชื่อข้างต้น มีลักษณะเป็นสมการกำลังสาม กล่าวคือ ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อต่ำ ๆ ต้นทุนการให้สินเชื่อจะสูง และเมื่อปริมาณสินเชื่อ ขยายตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนการให้สินเชื่อจะค่อย ๆ ลดลง จนถึงระดับหนึ่ง เมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นต่อไปอีก ต้นทุนการให้สินเชื่อกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณสินเชื่อ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พบว่า ปริมาณสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และสมการต้นทุนการให้สินเชื่อข้างต้น มีลักษณะเป็นสมการกำลังสาม เช่นเดียวกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ

ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย กล่าวคือ ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อ ต่ำ ๆ ต้นทุนการให้สินเชื่อจะต่ำ และเมื่อปริมาณสินเชื่อ ขยายตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนการให้สินเชื่อจะเพิ่มสูงขึ้นตาม จนถึงระดับหนึ่ง เมื่อเพิ่มปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนการให้สินเชื่อกลับต่ำลง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้จากผลการศึกษา สมการถดถอยที่ประมาณได้ เมื่อทดสอบสหสัมพันธ์ในตัว (จากการทดสอบค่า Durbin-Watson: **D.W**) พบว่า อยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปผล ซึ่งอาจจะมี หรือไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ในข้อมูลก็ได้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลในการวิเคราะห์ยังมีจำนวนน้อย เพราะระยะเวลาในการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยยังมีไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่น นอกจากนี้ อาจเกิดจากการละเลยตัวแปรบางตัวที่มีส่วนในการกำหนดค่าตัวแปรตามในแบบจำลอง เพราะในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระคือ ปริมาณสินเชื่อ เพียงตัวแปรเดียวในการวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการวิเคราะห์ช่วงการประหยัดต่อขนาด จึงอาจเกิดปัญหาไม่สามารถสรุปผลการทดสอบสหสัมพันธ์ในตัวได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป เมื่อมีจำนวนข้อมูลมากพอ หรือมีการเพิ่มตัวแปรอิสระอื่น เช่น นโยบายรัฐ แล้วจึงทำการทดสอบค่าสถิติ **D.W** เสียใหม่ นำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับค่าในตาราง เพื่อสรุปผลการทดสอบต่อไปอีกครั้ง

สำหรับผลการวิเคราะห์จุดที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และช่วงการประหยัดต่อขนาดของทั้งสองธนาคาร โดยเปรียบเทียบกัน พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีปริมาณสินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 17,555 ล้านบาท ซึ่งเป็นช่วงปริมาณการปล่อยสินเชื่อที่ “น้อยกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีปริมาณ สินเชื่อที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 287,495 ล้านบาท ถึงกว่า 16 เท่าตัว

สำหรับต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดของทั้งสองธนาคาร พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีขนาดเล็กกว่า มีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 108.59 บาท (ต่อปริมาณสินเชื่อ 1 พันบาท) ซึ่ง “ต่ำกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ 381.84 บาท เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนการเปรียบเทียบช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาด พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีช่วงที่เกิดการประหยัดต่อขนาด “น้อยกว่า” ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรคือ มีช่วงปริมาณสินเชื่อ น้อยกว่า 17,555 ล้านบาท และ 287,495 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการปล่อยสินเชื่อของทั้งสองธนาคารในช่วงเวลาที่ทำการศึกษานี้ พบว่า อยู่ในช่วงที่ไม่เกิดการประหยัดต่อขนาด

1.3.2 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปในการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนในการให้สินเชื่อเฉลี่ย

จากการศึกษาในเชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปในการดำเนินงาน รวมถึงโครงสร้างต้นทุนในการให้สินเชื่อเฉลี่ยของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สามารถแยกสรุปผลตามสภาพการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย และเปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ ดังนี้

สภาพการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

จากผลการดำเนินงาน พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยสามารถปล่อยสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือลูกค้าวิสาหกิจทุกประเภทได้ในปริมาณสูงถึง 18,912.18 ล้านบาท เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2535 ที่มียอดปริมาณสินเชื่อเพียง 574.18 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นกว่า 32 เท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2538 ปริมาณสินเชื่อได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 285.30 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และปี พ.ศ. 2545 ปริมาณสินเชื่อของธนาคารก็ได้เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉลี่ยกว่าร้อยละ 34.64 ด้วยเช่นกัน สูงสุดหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพราะเป็นช่วงที่ภาครัฐมีการเข้ามาเพิ่มทุนให้กับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เพื่อเร่งขยายการปล่อยสินเชื่อให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อย่างไรก็ดี ในปี พ.ศ. 2540 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณการให้สินเชื่อในอัตราที่ลดลงเหลือร้อยละ 16.71 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 ที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 79.73 โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกลางปี พ.ศ. 2540 เช่นเดียวกับสถาบันการเงินอื่นๆ แต่จากการที่มีปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2545 นั้น ก็ได้ทำให้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีต้นทุนในการปล่อยสินเชื่อที่เพิ่มสูงขึ้น โดยสามารถแยกพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

1) **ต้นทุนเงินทุน** เป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด โดยคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 0.87 ของปริมาณสินเชื่อในช่วง 11 ปี ที่ผ่านมา อย่างไรก็ดี หากพิจารณาในรายละเอียด จะพบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2537 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ยังไม่มีต้นทุนการกู้ยืมเงินเพื่อมาปล่อยสินเชื่อ ทั้งนี้เป็นเพราะได้รับการเพิ่มทุนจดทะเบียนที่เพียงพอในการปล่อยสินเชื่อ สอดคล้องกับปริมาณสินเชื่อเฉลี่ย ที่มีจำนวนไม่ถึงหนึ่ง

พันล้านบาท จนกระทั่งในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538-2545 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จึงมีการกู้เงินมาใช้ในการปล่อยสินเชื่อในแต่ละปี โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.65 ต่อปี ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่า ปี พ.ศ. 2541 ต้นทุนในการกู้เงินได้เพิ่มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2540 ถึงร้อยละ 120.94 หรือกว่าเท่าตัว ทั้งนี้เป็นเพราะในปีดังกล่าว อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินได้มีการปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นมาก อันเนื่องจากความตึงตัวในตลาดการเงินจากผลของวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจกลางปี พ.ศ. 2540 จึงทำให้ธนาคารมีต้นทุนการกู้ยืมเงินที่สูงขึ้นไปด้วย ขณะที่ในปี พ.ศ. 2542-2544 ธนาคารมีต้นทุนการกู้เงินที่ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็นจำนวนถึง 2,500 ล้านบาท ทำให้ธนาคารมีทุนดำเนินงานที่เพียงพอในการปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้าได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินกู้ยืมจากตลาดการเงินมากนัก จึงส่งผลให้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ธนาคารมีต้นทุนเงินกู้ที่ลดลง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารก็ได้กลับมามีต้นทุนเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นอีกครั้ง เนื่องจากการตั้งเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อในระดับสูงเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการเร่งรัดสนับสนุนทางด้านเงินทุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐบาล

2) **ต้นทุนการดำเนินงาน** เป็นต้นทุนที่มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 1.11 ของปริมาณสินเชื่อ โดยในปี พ.ศ. 2536 ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานกว่า 18 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีเพียง ประมาณ 8 ล้านบาท เท่านั้น หรือคิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 138.32 หรือกว่าเท่าตัว นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นปีที่ธนาคารมีการเร่งรัดการปล่อยสินเชื่อมาก ก็ได้ส่งผลทำให้ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นมากด้วยเช่นกัน โดยมีต้นทุนการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 350 ล้านบาท หรือคิดเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 185.46 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 ซึ่งมีต้นทุนการดำเนินงานเท่ากับ 122.68 ล้านบาท ส่งผลทำให้ในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา ธนาคารมีต้นทุนการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนการดำเนินงานคิดเป็นอัตราเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.06 ต่อปี

3) **ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ** มีสัดส่วนคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 0.94 ของปริมาณสินเชื่อ มากเป็นลำดับสองและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยช่วงที่ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540-2542 มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 183.04 ซึ่งสูงกว่าอัตราเฉลี่ยถึงกว่าเท่าตัว ทั้งนี้เป็นเพราะอยู่ในช่วงที่เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้การติดตามหนี้และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้คืนทำได้ไม่มากนัก จึงส่งผลให้หนี้สงสัยจะสูญในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542 มีการเพิ่มขึ้นในระดับสูง แต่หลังจากนั้นธนาคารได้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียอย่างจริงจังต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในปี พ.ศ. 2544 ไม่

มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น รวมถึงในปี พ.ศ. 2545 ธนาคารมีการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อมาก ทำให้อัตราการเพิ่มของต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญมีอัตราลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านี้

**เปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร**

แยกพิจารณาเป็นช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและองค์ประกอบของต้นทุน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การขยายตัวของปริมาณสินเชื่อและต้นทุนการให้สินเชื่อเฉลี่ย ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2540 พบว่า ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ ร้อยละ 77.82 มากกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีอัตราการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อ เพียงร้อยละ 20.58 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะในปี พ.ศ. 2536 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนเพียงพอที่จะใช้ปล่อยสินเชื่อได้มากขึ้น และช่วยให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วน of ต้นทุนเงินทุนจนถึงปี พ.ศ. 2538 การขยายตัวของปริมาณสินเชื่อในอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็ได้ทำให้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาใช้ในการปล่อยสินเชื่อ ส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมาและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป และถือเป็นค่าใช้จ่ายหลัก ที่ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ 21.91 ในปี พ.ศ. 2540 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ การเร่งปล่อยสินเชื่อเป็นจำนวนมากดังกล่าว ได้ทำให้ต้นทุนดำเนินงานและต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในช่วงก่อนเกิดวิกฤตระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2540 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 1.30 และ 0.31 ของปริมาณสินเชื่อ ตามลำดับ ต่ำกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีต้นทุนดังกล่าวร้อยละ 3.11 และ 0.47 ตามลำดับ เนื่องจากธนาคารมีข้อได้เปรียบที่ไม่มีต้นทุนเงินทุนในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535 – 2537 ทำให้ภาพรวมแล้วในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยมีต้นทุนเฉลี่ยในการปล่อยสินเชื่อน้อยกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 2.34 และ 10.57 ของปริมาณสินเชื่อ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากเกิดวิกฤตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา ต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้น

อย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยจาก 2.34 บาท ก่อนเกิดวิกฤติ เป็น 3.62 บาท หรือเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 50 ส่งผลให้ต้นทุนเฉลี่ยในช่วง 11 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2535 – 2545) มีค่าเท่ากับ 2.92 บาท แต่ยังคงต่ำกว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่มีต้นทุนเฉลี่ย เท่ากับ 10.37 บาท ซึ่งส่วนหนึ่งเป็น ผลมาจากการที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีการเร่งปล่อย สินเชื่อ ทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณสินเชื่อมีการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ขณะที่อัตราการ ขยายตัวของปริมาณสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรลดลงเมื่อเทียบกับ ในช่วงก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ

2) ต้นทุนเงินทุนเฉลี่ย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทยมีต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยต่ำกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดย ปริมาณการให้สินเชื่อ 100 บาท จะมีต้นทุนในส่วนนี้เท่ากับ 0.87 และ 6.40 บาท ตามลำดับ ทั้ง ในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องมาจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ยังไม่มีการเปิดรับฝากเงินจากประชาชนโดยส่วนหนึ่งได้รับการ สนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ รวมถึงไม่สามารถทำการปริวรรตเงินตราต่างประเทศได้ ดังนั้นในช่วง ระหว่างปี พ.ศ.2535 – 2540 ธนาคารจึงมีต้นทุนเงินทุนในระดับต่ำ ในขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตร และ สหกรณ์การเกษตรมีการระดมเงินทุนทั้งการกู้ยืมเงิน และการรับฝากเงินจากเกษตรกรและ ประชาชนทั่วไป และมีการปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ทำให้เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ค่าเงินบาทมีการอ่อนค่าลงมากกว่าร้อยละ 50 ทำให้ภายหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขาดทุนจากการปริวรรตเงินตราสูงถึง 9.33 บาท ประกอบกับ อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นมากเช่นกัน จึงส่งผลทำให้ต้นทุนด้านเงินทุนของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสูงกว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมแห่งประเทศไทย

3) ต้นทุนดำเนินงานเฉลี่ย สัดส่วนของเงินเดือน ค่าจ้าง และ ผลประโยชน์เพิ่ม ถือเป็นต้นทุนหลักในต้นทุนการดำเนินงานของทั้งสองธนาคาร โดยธนาคาร พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีสัดส่วนที่มากกว่า เท่ากับร้อยละ 67.57 และ 64.48 ของต้นทุนดำเนินงาน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญในการ ดำเนินงานของธุรกิจธนาคาร ซึ่งเป็นธุรกิจประเภทบริการ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายดำเนินงานในส่วนนี้ จึง สูงกว่าค่า ใช้จ่ายดำเนินงานประเภทอื่น ในส่วนค่าใช้จ่ายด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์นั้น พบว่า ธนาคารมีสัดส่วนต้นทุนในส่วนนี้มากกว่า คิดเป็นร้อยละ 23.42 ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร มีสัดส่วน เพียงร้อยละ 12.41 เท่านั้น ซึ่งเป็นเพราะในช่วงเวลาดังกล่าว ธนาคาร อยู่ในช่วงเริ่มต้นในการยกระดับการดำเนินงานจากสถาบันการเงินที่มีขนาดเล็ก มีเงินทุนไม่มากนัก

มาเป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการช่วยเหลือผู้ประกอบการอย่างเต็มรูปแบบตามนโยบายของรัฐบาล จำเป็นจะต้องมีการทยอยเปิดสาขาไปยังพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศในแต่ละปี เพื่อให้บริการครอบคลุมลูกค้ามากที่สุด จึงมีต้นทุนด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์สำนักงานต่างๆมากกว่า ส่วนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จึงเพิ่มขึ้นไม่มากนักในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แต่จะไปเพิ่มในส่วนของค่าใช้จ่ายอื่นๆ แทน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 23.11 มากกว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ที่มีสัดส่วนเท่ากับ ร้อยละ 9.01

4) ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเฉลี่ย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีต้นทุนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญน้อยกว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งในช่วงก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการเร่งขยายปล่อยสินเชื่อของธนาคารในช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้สัดส่วนต้นทุนหนี้สูญโดยเฉลี่ยของธนาคาร มีสัดส่วนที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับปริมาณสินเชื่อ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการลูกหนี้ดีกว่า โดยเห็นได้จากต้นทุนหนี้เสียเริ่มมีสัดส่วนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด จากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.05 ขณะที่ต้นทุนหนี้เสียของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ยังคงทรงตัว หรือลดลงเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 1.95 เหลือ 1.86

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้ สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

2.1 การอภิปรายผลการศึกษาในเชิงปริมาณ

จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ต้นทุนการให้สินเชื่อ จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อในระยะแรก และจะค่อยๆลดลงเมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น จนกระทั่งเมื่อผ่านจุดๆหนึ่งก็จะกลับมามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณสินเชื่อ หลังจากผ่านจุดดังกล่าวไปแล้วนั้น ผลการศึกษาในเชิงปริมาณ พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งในส่วน of ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กล่าวคือ ปริมาณสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับต้นทุนรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสมการต้นทุนการให้สินเชื่อข้างต้น มีลักษณะเป็นสมการกำลังสาม กล่าวคือ ณ ระดับที่ปริมาณสินเชื่อต่ำ ๆ ต้นทุนการให้สินเชื่อจะสูง และเมื่อปริมาณสินเชื่อ ขยายตัวเพิ่มขึ้น ต้นทุนการให้

สินเชื่อจะค่อย ๆ ลดลง จนถึงระดับหนึ่ง เมื่อปริมาณสินเชื่อเพิ่มขึ้นต่อไปอีก ต้นทุนการให้สินเชื่อกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้ง ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎีดั้งทุนในทางเศรษฐศาสตร์และผลการวิจัยที่ผ่านมาในอดีตของณัฐธิดา ตามใจจิตร (2529) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดของธุรกิจในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

ส่วนการศึกษากการประหยัดต่อขนาด จากสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า คาดว่าจะมีต้นทุนเฉลี่ยต่ำสุด และมีช่วงการประหยัดต่อขนาดที่มากกว่าของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยนั้น ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งปัจจัยที่กำหนดการประหยัดต่อขนาดนั้นสามารถอธิบายได้จาก องค์ประกอบของการประหยัดจากภายใน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการประหยัดทางด้านแรงงาน (จุฬารัตน์ ด้านวัฒนชัย, 2533: 36) กล่าวคือ การประหยัดด้านแรงงาน เกิดจากการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีขนาดใหญ่กว่า ทำให้มีโอกาสแบ่งแยกแรงงานที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน โดยใช้แรงงานเพิ่มขึ้น มีการขยายการผลิตออกไปมากขึ้น เช่น งานด้านสินเชื่อ งานติดตามหนี้ ส่งผลให้แรงงานคืบเคยกับงานในหน้าที่นั้นๆ ซึ่งผลที่ได้จากการทำงานย่อมทำให้ปริมาณการปล่อยสินเชื่อเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง ขณะที่ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีต้นทุนการดำเนินงานสูง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน เช่น เงินเดือนค่าจ้างสูง จำนวนแรงงานน้อย และแรงงานยังไม่มี ความชำนาญมากนัก เพราะอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการขยายธุรกิจ

2.2 การอธิบายผลการศึกษาในเชิงพรรณนา

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำแนวคิดต้นทุนเฉลี่ยและการประหยัดต่อขนาด มาอธิบายความสัมพันธ์ของต้นทุนการให้สินเชื่อและปริมาณสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ กล่าวคือ ในระยะแรกของการขยายการผลิต (ให้สินเชื่อ) ทั้งต้นทุนเฉลี่ยจะมีค่าลดลง จนกระทั่งถึงจุดๆหนึ่ง (ต่ำสุด) ต้นทุนเฉลี่ยได้ปรับตัวสูงขึ้น จนถึงจุดที่ไม่ก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ซึ่งกรณีของธุรกิจธนาคาร การประหยัดต่อขนาดก็คือ การให้สินเชื่อของธนาคารอยู่ในช่วงที่อัตราการเพิ่มของต้นทุนต่ำกว่าอัตราเพิ่มของปริมาณการให้สินเชื่อ จึงทำให้ต้นทุนเฉลี่ยลดลง นั่นเอง โดยจากผลการศึกษา พบว่า ปริมาณการปล่อยสินเชื่อของทั้งสองธนาคารในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาอยู่นี้ อยู่ในช่วงที่ไม่เกิดการประหยัดต่อขนาด ซึ่งอธิบายได้ว่า การประหยัดที่เกิดขึ้นกับธนาคารในช่วงแรกที่มีผลทำให้ต้นทุนเฉลี่ยของธนาคารลดลงนั้น เมื่อปริมาณและขนาดการให้สินเชื่อ ขยายออกไปถึงระดับหนึ่ง จนทำให้ธนาคารสามารถใช้ประโยชน์จากการประหยัดทุกชนิดอย่างเต็มที่แล้ว การขยายกิจการออกไปอีก กลับจะทำให้การเพิ่มของต้นทุนทั้งหมดเป็นไปในอัตราที่สูงกว่า

การเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนต่อหน่วยกลับเพิ่มสูงขึ้น เกิดการไม่ประหยัดจากขนาด ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น การขยายขนาดการให้สินเชื่อมากเกินไป การจัดสรรงานมีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น การติดต่อประสานงานที่ความยุ่งยาก การดูแลเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง เนื่องจากจำนวนพนักงานมีมากขึ้น หรือจำนวนผู้จัดการที่เคยดูแลควบคุมการผลิตเดิมไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายทางการตลาดสูงขึ้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการดำเนินงาน และโครงสร้างต้นทุนเฉลี่ยในการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รวมถึงช่วงการประหยัดต่อขนาดของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเปรียบเทียบกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งสามารถนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนรวมกับปริมาณการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (รวมถึงของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร) ด้วยสมการถดถอย แล้วนำมาวาดกราฟ จะพบว่า เส้นกราฟมีลักษณะเป็นเส้นกราฟกำลังสาม กล่าวคือ เมื่อมีการให้สินเชื่อในปริมาณที่น้อยในระยะแรก จะทำให้ธนาคารมีต้นทุนสูง จนเมื่อมีการขยายปริมาณการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ต้นทุนต่าง ๆ จะค่อยๆ ลดลงจนกระทั่งถึงจุดๆหนึ่ง หากยังคงขยายปริมาณสินเชื่อเพิ่มต่อไปอีก ต้นทุนการปล่อยสินเชื่อก็จะค่อยๆ เพิ่มขึ้น ดังนั้น ในการให้สินเชื่อของธนาคารในแต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงปริมาณความเหมาะสมและองค์ประกอบของต้นทุนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถลดต้นทุนรวมในการให้สินเชื่อลดลงได้ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญของต้นทุนการให้สินเชื่อ แต่ละประเภทที่ควรให้ความสำคัญ ประกอบด้วย

1) ต้นทุนเงินทุน แม้จะมีสัดส่วนที่ต่ำสุดในการวิจัยครั้งนี้ โดยต้นทุนเงินทุนของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่นำมาจากการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ แต่ในระยะต่อไป หากภาครัฐลดเงินสนับสนุนลง จะเกิดความเสียดังต่อธนาคารได้ โดยเฉพาะในช่วงที่อัตราดอกเบี้ยเริ่มอยู่ในทิศทางขาขึ้น ธนาคารจึง

เตรียมตัวควรแสวงหาแหล่งเงินกู้ยืมระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ หรือศึกษาการระดมทุนทางอื่น เช่น การรับฝากเงินเอาไว้ ก่อน เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนเงินลงทุนที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

2) ส่วนประกอบของต้นทุนการดำเนินงานที่มีผลต่อการให้สินเชื่อมากที่สุด จากผลการวิจัยครั้งนี้คือ เงินเดือนค่าจ้างและผลประโยชน์เพิ่มของพนักงานและกรรมการ ซึ่งการลดต้นทุนประเภทนี้คงทำได้ยาก เนื่องจากถ้าทำการลดเงินเดือนลงก็จะทำให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานลดลงด้วย แต่สิ่งที่น่าจะนำมาพิจารณาและทำให้ต้นทุนประเภทนี้คือคุณภาพและผลิตภาพการผลิต โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและการพัฒนาบุคลากร การส่งพนักงานไปอบรมและดูตามสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบเดียวกันนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะให้กับพนักงานจะได้นำมาใช้พัฒนาองค์กร ทำให้ผลผลิตของธนาคารเพิ่มขึ้นต่อไป

3) ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ เป็นต้นทุนอีกประเภทหนึ่งที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของปริมาณสินเชื่อ เนื่องจากเมื่อมีการขยายปริมาณสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น ความเสี่ยงของการที่จะเกิดหนี้สงสัยจะสูญก็มีมากขึ้น แม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนประเภทนี้กับธนาคารอื่นแล้ว จะยังต่ำกว่าก็ตาม แต่หากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยไม่สามารถป้องกันต้นทุนในส่วนนี้ได้ในระยะต่อไป อาจส่งผลให้ต้นทุนรวมการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นจนเกิดการไม่ประหยัดจากขนาดได้ เนื่องจากสัดส่วนของต้นทุนประเภทนี้เริ่มมีมากขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ดังนั้น เพื่อให้ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย มีสัดส่วนของต้นทุนประเภทนี้ลดลง การปล่อยกู้แต่ละครั้งจึงต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาอย่างรอบคอบ เช่น วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม ความสามารถในการชำระหนี้ เป็นต้น เพื่อจะได้ลูกหนี้ที่มีคุณภาพ ป้องกันการสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งมีผลกระทบต่อต้นทุนรวมของธนาคาร ตลอดจนให้ความสำคัญกับการติดตามลูกหนี้อย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง รวมถึงให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้กู้เงินจากธนาคารไป เพื่อให้วิสาหกิจ สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถนำเงินมาชำระคืนได้ตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ได้

3.1.2 ในส่วนของการไม่ประหยัดต่อขนาดของธนาคารนั้น อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น การที่ธนาคารเริ่มมีขนาดการผลิต (ให้สินเชื่อ) ใหญ่เกินไป การจัดสรรงานมีความละเอียดซับซ้อนมากขึ้น การติดต่อประสานงานที่ความยุ่งยาก การดูแลเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงเนื่องจากจำนวนพนักงานที่เริ่มมีมากขึ้น จากการเร่งขยายการให้สินเชื่อในช่วงที่ผ่านมา ดังนั้นธนาคารจึงควรลดต้นทุนการดำเนินงานลงบางส่วน เช่น การนำเอาอุปกรณ์และระบบคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของธนาคารมาใช้ จะทำให้สามารถลดต้นทุนการดำเนินงานบางส่วน

ลง และทำให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วมากขึ้น ทำให้ผลผลิตของธนาคารปรับเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่าต้นทุนรวมจนเกิดการประหยัดต่อขนาดขึ้นได้

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีข้อจำกัด ทั้งในด้านข้อมูลและระยะเวลาที่ทำการศึกษ จึงทำให้การศึกษาต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ทำได้ในลักษณะกว้างๆ ดังนั้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางในการศึกษาอย่างละเอียดต่อไปในอนาคต การศึกษาวิจัยที่ควรเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ มีดังนี้

1) เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลาที่ทำการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ซึ่งมีความสำคัญและควรมีในการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการวิจัยมากขึ้น เช่น นโยบายของรัฐบาล เนื่องจากส่วนหนึ่งของโครงการให้สินเชื่อพิเศษของธนาคาร เป็นไปเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ทั้งเงื่อนไขการให้สินเชื่อและอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีผลต่อต้นทุนการดำเนินงานของธนาคาร นอกจากนี้ ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรนำตัวแปรอื่นเข้ามาประกอบการวิเคราะห์ด้วย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการศึกษามากขึ้น เช่น การบริการ, อัตราดอกเบี้ย เนื่องจากมีส่วนสัมพันธ์กับการดำเนินงานในการให้สินเชื่อของธนาคารด้วย

2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะมีการทำการศึกษาลงไปในรายละเอียด ในลักษณะของต้นทุนการให้สินเชื่อแยกตามสินเชื่อแต่ละประเภทของธนาคาร เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของต้นทุนได้ละเอียดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาแบบนี้ จำเป็นที่ผู้วิจัยจะต้องมีความพร้อมทั้งในด้านข้อมูลและระยะเวลาที่ทำการศึกษาด้วย

3) ในเรื่องของวิธีการศึกษานั้น หากเป็นไปได้ ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการใช้ข้อมูลปฐมภูมิเข้ามาร่วมในการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วย โดยอาจเป็นการออกแบบสอบถามสำรวจข้อมูลจากพนักงาน และผู้บริหารของธนาคาร ถึงสาเหตุของการไม่ประหยัดต่อขนาด และอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการให้สินเชื่อ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มิได้กระทำ เนื่องจากปัญหาในเรื่องของระยะเวลาในการวิจัยที่จำกัด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา *การใช้ SPSS FOR WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล* พิมพ์ครั้งที่ 6
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2546
- จิราภรณ์ คล่องโปร่ง “การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อของสหกรณ์การเกษตร” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2542
- จุฬารัตน์ ดำเนวัฒนชัย “การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากการขยายขอบเขตการ
ดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2533
- ณัฐธิดา ตามใจจิตร “การวิเคราะห์การประหยัดจากขนาดของธุรกิจในการดำเนินงานของธนาคาร
พาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2529
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร *รายงานงบดุลและงบกำไรขาดทุน* กรุงเทพมหานคร
2535-2545
- _____ . *รายงานประจำปี* กรุงเทพมหานคร 2535-2545
- ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย *รายงานงบดุลและ
งบกำไรขาดทุน* กรุงเทพมหานคร 2535-2545
- _____ . *รายงานประจำปี* กรุงเทพมหานคร 2535-2545
- ประมุข ศรีสวัสดิ์ “การประหยัดต่อขนาดจากการรวมกิจการธนาคารพาณิชย์ไทย” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542
- ปราณี อินทรหนองไผ่ “ต้นทุนการให้สินเชื่อเกษตรของธนาคารพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534
- ภาควิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ “โครงสร้างและขนาดธุรกิจของสหกรณ์”
กรุงเทพมหานคร 2540

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เรณู สุขารมณฺ์ “หน่วยที่ 12 ปัญหาของตัวตลาดเคลื่อน” ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาคณิตเศรษฐศาสตร์และเศรษฐมิติเพื่อการธุรกิจ* หน้า 720-732 นนทบุรี สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2542
- รัตนา อินทรหนองไผ่ “การประหยัดต่อขนาดและการประหยัดจากขอบเขตของธนาคารพาณิชย์
ไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536
- วสันต์ ลีลา “การวิเคราะห์ต้นทุนการให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเกษตร)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2545
- สาวิตรี โสภารักษ์ “การวิเคราะห์การประหยัดต่อขนาดเปรียบเทียบระหว่างธนาคารพาณิชย์ของ
เอกชน รัฐบาล และทุนต่างประเทศ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2544
- อารีวรรณ ปูวิเมฆ “การวิเคราะห์ปริมาณการผลิตและต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ไทย”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2543

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ตารางผนวกที่ 1 ปริมาณสินเชื่อ ต้นทุนเงินทุน ต้นทุนดำเนินงาน ต้นทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของ
ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รอบปีบัญชี 2535 – 2545

หน่วย : พันบาท

รายการ / ปีบัญชี	2535	2536	2537	2538	2539	2540
ปริมาณสินเชื่อ	574,176	997,222	1,112,087	4,284,870	7,700,991	8,987,648
1. ต้นทุนของเงินทุน						
- ดอกเบี้ยเงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน	-	-	-	82,243	94,710	107,730
รวม	-	-	-	82,243	94,710	107,730
2. ต้นทุนดำเนินงาน						
- เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	5,539	12,244	17,421	22,927	31,452	37,448
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่/อุปกรณ์	1,368	5,300	8,588	8,399	12,253	12,714
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1,000	1,300	2,033	2,679	5,048	3,458
รวม	7,907	18,844	28,042	34,005	48,753	53,620
3. ต้นทุนหนี้สูญ/ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ						
- หนี้สงสัยจะสูญ	2,306	288	2,774	2,607	3,455	21,857
- หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-
รวม	2,306	288	2,774	2,607	3,455	21,857
รวมต้นทุนการให้สินเชื่อทั้งสิ้น (1+2+3)	10,293	19,132	30,817	118,856	146,918	183,208
ต้นทุนการให้สินเชื่อสะสม	10,293	29,425	60,242	179,098	326,016	509,224

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

หน่วย : พันบาท

รายการ / ปีบัญชี	2541	2542	2543	2544	2545	รวมทั้งสิ้น
ปริมาณสินเชื่อ	10,090,767	12,194,268	13,010,070	14,046,396	18,912,177	91,910,672
1. ต้นทุนของเงินทุน						
- ดอกเบี้ยเงินกู้และตัวสัญญาใช้เงิน	238,019	127,157	82,483	61,475	143,751	937,568
รวม	238,019	127,157	82,483	61,475	143,751	937,568
2. ต้นทุนดำเนินงาน						
- เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	40,028	42,293	47,492	71,549	221,924	550,317
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่/อุปกรณ์	13,907	15,392	15,879	27,850	47,920	170,570
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	2,961	11,248	7,176	23,280	79,357	139,540
รวม	56,896	68,933	70,547	122,679	350,201	860,427
3. ต้นทุนหนี้สูญ/ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ						
- หนี้สงสัยจะสูญ	31,799	170,757	37,657	-	78,330	351,830
- หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-
รวม	31,799	170,757	37,657	-	78,330	351,830
รวมต้นทุนการให้สินเชื่อทั้งสิ้น (1+2+3)	326,714	366,847	190,689	184,154	572,282	2,149,910
ต้นทุนการให้สินเชื่อสะสม	835,938	1,202,785	1,393,474	1,577,628	2,149,910	

ที่มา : ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย รายงานประจำปี กรุงเทพมหานคร

2535-2545

ตารางผนวกที่ 2 ปริมาณสินเชื่อ ตันทุนเงินทุน ตันทุนดำเนินงาน ตันทุนหนี้สูญและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ของ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รอบปีบัญชี 2535 - 2545

หน่วย : ล้านบาท

รายการ / ปีบัญชี	2535	2536	2537	2538	2539	2540
ปริมาณสินเชื่อ	57,800,676	69,926,225	79,612,061	112,400,080	134,529,925	171,964,929
1. ตันทุนของเงินทุน						
- ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	4,058,467	3,357,489	3,584,204	4,300,959	6,652,483	8,279,267
- ดอกเบี้ยเงินกู้และตัวสัญญาใช้เงิน	701,237	1,090,586	1,953,356	2,159,727	2,652,483	2,939,409
- ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา	152,801	169,450	320,697	135,866	189,577	150,896
รวม	4,912,505	4,617,525	5,858,257	6,596,552	9,494,543	11,369,572
2. ตันทุนดำเนินงาน						
- เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	1,140,361	1,534,654	1,714,596	2,029,741	2,445,989	2,734,557
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่/อุปกรณ์	213,115	280,181	327,242	380,319	460,802	543,354
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	390,783	435,533	1,003,496	1,071,728	991,278	1,157,650
รวม	1,744,259	2,250,368	3,045,334	3,481,788	3,898,069	4,435,561
3. ตันทุนหนี้สูญ/ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ						
- หนี้สงสัยจะสูญ	201,863	413,670	435,249	-	425,430	1,602,445
- หนี้สูญตัดบัญชี	-	-	5,762	28,753	15,899	6,691
รวม	201,863	413,670	441,011	28,753	441,330	1,609,137
รวมตันทุนการให้สินเชื่อทั้งสิ้น (1+2+3)	6,858,628	7,281,564	9,344,602	10,107,093	13,833,943	17,414,271
ตันทุนการให้สินเชื่อสะสม	6,858,628	14,140,192	23,484,794	33,591,887	47,425,830	64,840,101

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

หน่วย : พันบาท

รายการ / ปีบัญชี	2541	2542	2543	2544	2545	รวมทั้งสิ้น
ปริมาณสินเชื่อ	185,812,066	204,509,447	225,962,275	231,546,834	339,972,283	1,814,036,801
1. ต้นทุนของเงินทุน						
- ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	9,605,190	10,296,004	6,054,934	4,706,878	4,205,386	65,101,261
- ดอกเบี้ยเงินกู้และตัวสัญญาใช้เงิน	5,385,098	5,347,569	4,018,515	3,503,650	2,759,249	32,510,882
- ขาดทุนจากการปรับลดเงินตรา	556,578	549,600	1,982,895	1,978,803	1,168,164	7,355,327
รวม	15,546,866	16,193,173	12,056,344	10,189,331	8,132,799	104,967,470
2. ต้นทุนดำเนินงาน						
- เงินเดือน/ค่าจ้าง/ผลประโยชน์เพิ่ม	3,177,218	3,908,964	4,094,472	4,682,465	5,484,688	32,947,705
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสถานที่/อุปกรณ์	599,579	616,413	592,319	1,144,568	1,069,469	6,227,361
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1,186,643	1,406,105	1,315,896	718,607	772,143	10,449,862
รวม	4,963,440	5,931,482	6,002,687	6,545,640	7,326,300	49,624,928
3. ต้นทุนหนี้สูญ/ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ						
- หนี้สงสัยจะสูญ	2,751,372	4,833,159	5,664,933	3,752,387	3,577,283	23,657,794
- หนี้สูญตัดบัญชี	27,185	8,955	6,629	-	-	99,874
รวม	2,778,557	4,842,114	5,671,563	3,752,387	3,577,283	23,757,668
รวมต้นทุนการให้สินเชื่อทั้งสิ้น (1+2+3)	23,288,864	26,966,770	23,730,596	20,487,361	19,036,383	178,350,075
ต้นทุนการให้สินเชื่อสะสม	88,128,965	115,095,735	138,826,331	159,313,692	178,350,075	

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รายงานประจำปี กรุงเทพมหานคร 2535-2545

ภาคผนวก ข

ระเบียบการปล่อยกู้ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

หลักเกณฑ์สินเชื่อทั่วไปของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในการจัดตั้ง ขยาย และการปรับปรุงกิจการ และยกระดับมาตรฐานการจัดการของกิจการ ดังต่อไปนี้

- 1) ซื้ที่ดินหรือพัฒนา
- 2) การก่อสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้าง
- 3) ซื้เครื่องจักรและอุปกรณ์
- 4) ซื้ยานพาหนะ
- 5) ติดตั้งระบบสาธารณูปโภค และ ระบบควบคุม กำจัดมลพิษ
- 6) เงินทุนหมุนเวียนระยะสั้นและระยะยาว
- 7) ชำระหนี้
- 8) ค่าใช้จ่ายอื่นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการการ
- 9) ปรับปรุงมาตรการผลิตให้ได้ GMP, HACCP
- 10) การลงทุนอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการ ธพว . เห็นชอบ

2. วงเงินให้กู้

วงเงินให้กู้ขั้นต่ำ 5 หมื่นบาท และสูงสุดไม่เกิน 100 ล้านบาท

3. ประเภทของสินเชื่อ

3.1 เงินกู้ระยะยาว

ระยะเวลาให้กู้ไม่เกิน 15 ปี มีระยะเวลาปลอดชำระคืนเงินต้น (Grace Period) ไม่เกิน 3 ปีโดยชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ในระหว่างปลอดชำระคืนเงินต้น เมื่อพ้นระยะเวลาปลอดชำระคืนเงินต้นให้ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย เป็นรายเดือนหรือตามความเหมาะสมของรายได้ของกิจการ

3.2 เงินกู้ระยะสั้นในรูปตั๋วสัญญาใช้เงิน (PROMISSORY NOTE: P/N) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) เมื่อทางถาม
- 2) กำหนดระยะเวลา แต่ละฉบับไม่เกิน 6 เดือน

โดยมีระยะเวลาให้กู้สูงสุดไม่เกิน 5 ปี และพิจารณาทบทวนวงเงินทุกปี ส่วนการชำระดอกเบี้ยเงินต้น และการต่อตั๋วสัญญาใช้เงิน ให้ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือนตามวันที่ตกลงกันได้และ/ หรือวันที่ตัวครบกำหนด ส่วนเงินต้นชำระเมื่อตัวครบกำหนด หรือ เมื่อทางถาม

4. การกำหนดสัดส่วนการลงทุนในกิจการ

กิจการที่ขอผู้ต้องมีการลงทุนของผู้ประกอบการขั้นต่ำ ไม่น้อยกว่า 20% ของการลงทุนในโครงการ

5. หลักประกัน แสดงตามตารางต่อไปนี้

ประเภทของหลักประกัน	คิดเป็นหลักประกันได้
1. ที่ดิน	
1.1 ทรัพย์สินเป็นที่ดินที่ตั้งอยู่โครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 90%
1.2 ทรัพย์สินตั้งอยู่นอกโครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 80%
2. ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างประเภทอาคารพาณิชย์ ทาวน์เฮาส์ มินิแฟคตอรี โฮมออฟฟิศ	
2.1 ทรัพย์สินเป็นที่ดินที่ตั้งอยู่โครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 80%
2.2 ทรัพย์สินตั้งอยู่นอกโครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 70%
3. อาคารชุด (คอนโดมิเนียม)	
3.1 ทรัพย์สินเป็นที่ตั้งโครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 80%
3.2 ทรัพย์สินตั้งอยู่นอกโครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 70%

ประเภทของหลักประกัน	คิดเป็นหลักประกันได้
4. สิ่งปลูกสร้างอื่นนอกเหนือจากข้อ 3	
4.1 สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินที่ใช้เป็นหลักประกัน	
- กรณีเป็นที่ดินที่ตั้งอยู่โครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 70%
- กรณีตั้งอยู่นอกโครงการของลูกค้า	ไม่เกิน 60%
4.2 สิ่งปลูกสร้างที่ประเมินราคาจากการถอดแบบแปลนตามพิมพ์เขียว	ไม่เกิน 70%
4.3 สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินเช่า คิดเป็นหลักประกันแต่เฉพาะสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินเช่าที่มีสัญญาเช่าตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และระยะเวลาการเช่าครอบคลุมระยะเวลาการให้สินเชื่อ มีการจดทะเบียนสัญญาเช่าที่ดินกับหน่วยงานราชการตามกฎหมาย และมีเงื่อนไขการเช่าช่วงสวมสิทธิการเช่าแทนได้	ไม่เกิน 60%
5. เครื่องจักรและอุปกรณ์ เฉพาะกรณีจดทะเบียนกับหน่วยงานราชการ ถูกต้องครบถ้วน	ไม่เกิน 60%
5.1 เครื่องจักรใหม่	
5.2 เครื่องจักรเก่า	ไม่เกิน 50%
- อายุระหว่าง 1 - 3 ปี	ไม่เกิน 40%
- อายุระหว่าง 4 - 5 ปี	ไม่เกิน 30%
- อายุเกินกว่า 5 ปี	
6. ยานพาหนะ เรือ แพ ที่จดทะเบียนกับหน่วยราชการถูกต้องครบถ้วน	ไม่เกิน 60%
6.1 กรณียานพาหนะใหม่	
6.2 กรณียานพาหนะเก่า ให้แยกตามอายุของยานพาหนะ ดังนี้	ไม่เกิน 50%
- ยานพาหนะที่มีอายุระหว่าง 1 - 3 ปี	ไม่เกิน 40%
- ยานพาหนะที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี	ไม่เกิน 30%
- ยานพาหนะที่มีอายุเกิน 5 ปี	

ประเภทของหลักประกัน	คิดเป็นหลักประกันได้
7. หนังสือค้ำประกันของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	ไม่เกิน 100 %
8. การรับโอนสิทธิการเช่าในอสังหาริมทรัพย์ คิดเป็นหลักประกันเฉพาะที่เป็นที่ใช้ในการดำเนินโครงการของผู้กู้ และสัญญาเช่าให้นำมาเป็นประกันสินเชื่อได้ สามารถโอนสิทธิและให้เช่าช่วงได้ และมีการจดทะเบียนโอนสิทธิการเช่าตามกฎหมาย โดยแยกหลักเกณฑ์สัดส่วนการคิดราคาประเมินเป็นหลักประกันสินเชื่อ ดังนี้	
8.1 กรณีเป็นการโอนสิทธิการเช่าบนที่ดินของหน่วยราชการ เช่น ที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ ยกเว้น ของสำนักทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์ (ไม่รับ)	ไม่เกิน 50%
8.2 กรณีเป็นการโอนสิทธิการเช่าบนที่ดินของเอกชน	ไม่เกิน 30%
9. การรับจำนำใบประทวนสินค้า และ/หรือ สินค้าสำเร็จรูปคงคลัง เฉพาะสินค้าที่อยู่ในการประกอบกิจการของผู้กู้	ไม่เกิน 30%
10. การรับโอนสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ และเครื่องหมายการค้า ที่ใช้ประกอบกิจการของผู้กู้	ไม่เกิน 30%
11. การรับจำนำพันธบัตรรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และหุ้นกู้ของรัฐวิสาหกิจ	
11.1 กรณีโอนสิทธิการรับดอกเบี้ยบนตราสารนั้นให้ธนาคาร	ไม่เกิน 100%
11.2 กรณีไม่ได้โอนสิทธิการรับดอกเบี้ยบนตราสารให้ธนาคาร	ไม่เกิน 80%
12. ตราสารหนี้ของเอกชน เฉพาะตราสารหนี้ที่ออกโดยบริษัทจดทะเบียนในชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ และจัดระดับไม่ต่ำกว่า BBB	
12.1 กรณีที่ตราสารหนี้ที่ได้รับการจัดลำดับตั้งแต่ A ขึ้นไป	ไม่เกิน 60%
12.2 กรณีที่ตราสารหนี้ที่ได้รับการจัดลำดับ BBB	ไม่เกิน 50%

ประเภทของหลักประกัน	คิดเป็นหลักประกันได้
13. การรับ โอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินจากลูกหนี้แห่งสิทธิ ที่เป็นการประกอบกิจการของผู้กู้	
13.1 กรณีลูกหนี้แห่งสิทธิเป็นหน่วยราชการ และมีการแจ้งการโอนสิทธิโดยชอบและสมบูรณ์	ไม่เกิน 80%
13.2 กรณีลูกหนี้แห่งสิทธิเป็นเอกชน	ไม่เกิน 70%
14. การรับ โอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินจากสมุดเงินฝาก ตั๋วสัญญาใช้เงิน และตั๋วแลกเงิน	ไม่เกิน 90%

6. อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ย เป็นไปตามประกาศของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย เรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ที่กำหนดตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา บวกด้วยความเสี่ยงซึ่งขึ้นอยู่กับพิจารณาผู้กู้แต่ละราย

นอกจากนี้ ธนาคารยังจัดให้มีเกณฑ์การพิจารณากิจการที่อยู่ในข่ายได้รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษ โดยผู้ได้รับอัตราดอกเบี้ยพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะ โครงการที่ธนาคารกำหนด ซึ่งผู้ประกอบการที่สนใจสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ CALL CENTER หมายเลขโทรศัพท์ 1357

7. อัตราค่าธรรมเนียมการกู้ยืม ประกอบด้วย

7.1 ค่าธรรมเนียมอนุมัติวงเงิน (FRONT END FEE) คิดในอัตรา 0.5% ของวงเงินอนุมัติ โดยให้ชำระทันที ณ วันแจ้งผลอนุมัติจำนวน 5,000 บาท ส่วนที่เหลือชำระในวันทำสัญญา

7.2 ค่าธรรมเนียมไม่เบิกใช้วงเงินกู้ตามกำหนด (COMMITMENT FEE) หรือ ไม่เบิกใช้ภายใน 6 เดือน นับจากวันที่ลงนามในสัญญา คิดในอัตรา 0.5% ของวงเงินกู้ส่วนที่ไม่ได้เบิกใช้หรือยกเลิก

7.3 ค่าธรรมเนียมชำระหนี้คืนก่อนกำหนด 3 ปี (PRE-PAYMENT FEE) นับจากวันทำสัญญา
โดยคิดในอัตรา 1.0% ของยอดหนี้ที่ชำระก่อนกำหนด

8. ค่าธรรมเนียมประเมินราคาหลักประกัน แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

8.1 กรณีธนาคารเป็นผู้ประเมินเอง

1) คิดในอัตรา 0.25% ของวงเงินอนุมัติโดยคิดขั้นต่ำ 3,000 บาท และสูงสุดไม่เกิน 25,000 บาท โดยให้ชำระก่อนการเดินทาง หรือ ณ วันเดินทางไปประเมินหลักประกัน ในอัตราขั้นต่ำ 3,000 บาท ก่อน ที่เหลือชำระในวันทำสัญญา

2) กรณีเพิ่มหลักประกันหรือมีการเปลี่ยนแปลงหลักประกันและต้องมีการประเมินใหม่ คิดค่าประเมินเพิ่มอีกครั้งละ 3,000 บาท

โดยค่าธรรมเนียมขั้นต่ำจะไม่คืนแก่ผู้กู้ ในกรณีที่ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้ หรืออนุมัติเงินกู้แล้วผู้กู้ระงับโครงการ

8.2 กรณีใช้บริษัทภายนอกประเมินราคา ธนาคารจะจัดส่งให้บริษัทประเมินคู่สัญญาหรือที่กำหนดเป็นผู้ประเมิน โดยผู้กู้จะต้องชำระราคาค่าใช้จ่าย ตามที่บริษัทประเมินแจ้งเอง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางบัณฑิตา ณ สงขลา
วัน เดือน ปีเกิด	1 พฤศจิกายน 2503
สถานที่เกิด	จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2524
สถานที่ทำงาน	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย
ตำแหน่ง	ผู้จัดการส่วนตราสารและเงินสด